

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X Rok XXV Nr 3(105) lipiec-wrzesień 2021

**Doktorat honoris causa
dla prof. Mariana Wesółowskiego**

**Nowe władze dziekańskie
w kadencji 2021–2024**

Fot. Alicja Jaroszevska

Abp Stanisław Budzik

Mariusz Banach, zastępca
prezydenta Lublina

Przemysław Czarnek, minister edukacji i nauki

Przemawia JM Rektor Krzysztof Kowalczyk

Zaproszeni goście podczas uroczystego wmurowania kamienia węgielnego

Fot. Alicja Jaroszevska

Ośrodek do realizacji ambitnych badań

Uroczyste wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipoterapii na Felinie odbyło się 6 września 2021 r.

Wzięło w nim udział wielu zaproszonych gości, wśród których znaleźli się m.in.: minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek, a także rektorzy i prorektorzy lubelskich uczelni, władze samorządowe miasta i województwa, oraz reprezentanci biznesu i instytucji współpracujących z UP w Lublinie.

Władze uczelni i wybrani goście podpisali akt erekcyjny, a abp Stanisław Budzik poświęcił kamień węgielny, który następnie został wmurowany w powstający budynek. Realizowana inwestycja ma umożliwić organizowanie zawodów jeździeckich rangi ogólnopolskiej w dyscyplinach ujeżdżenie i skoki oraz zajęcia z hipoterapii.

Spis treści

WYDARZENIA

- 1** Ośrodek do realizacji ambitnych badań
- 4** Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 4** Kalendarium
- 7** Porozumienie o współpracy z Uniwersytetem w Nitrze
- 9** Nowe władze dziekańskie w kadencji 2021–2024
- 13** Promocje i medale
- 14** Dokąd zmierzasz, polska i europejska nauko?
- 18** Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Mariana Wesotowskiego
- 23** Herbologiczno-karpologiczne aspekty występowania chwastów w agrocenozach

WOKÓŁ NAUKI

- 16** Nagrody dla najlepszych
- 17** Związek Uczelni Lubelskich
- 28** Badania we współpracy z Royal Melbourne Institute of Technology
- 29** Współpraca z Uniwersytetem w Barcelonie
- 30** Doktoraty wdrożeniowe

KONFERENCJE SZKOLENIA

- 31** Inżynieria ekologiczna i środowiskowa
- 40** Żywność w strategii Zielonego Ładu
O ewaluacji nauki w Olsztynie
Fascynujący świat pszczół

BIBLIOTEKA

- 32** Baza Ludzie, Baza Publikacje, Repozytorium

HOBBY/PASJE

- 33** Odnalezienie w sobie harmonii

PRO MEMORIA

- 35** Czesława Joanna Lipecka
- 36** Mieczysław Szpryngiel
- 37** Bolestaw Styk

SPORT

- 38** Sukcesy sportowe studentów w roku akademickim 2020/2021
- 39** Dołącz do AZS UP Lublin!

Rektor UP w Lublinie Krzysztof Kowalczyk wygłosił przemówienie

„W czerwcu tego roku w obecności dostojnych gości został uroczystie wmurowany kamień węgielny pod budowę Centrum Badawczo-Wdrożeniowego i Dydaktycznego Innowacyjnych Technologii w Ogrodnictwie. W dniu dzisiejszym zostanie poświęcony przez Jego Ekscełencję arcybiskupa metropolite lubelskiego akt erekcyjny oraz wmurowany kamień węgielny pod budowę Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipoterapii. Inwestycja ta powstaje dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Edukacji i Nauki, za co panu ministrowi profesorowi Przemysławowi Czarnekowi bardzo dziękuję. Panie Ministrze, społeczność akademicka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, a sądzę że również mieszkańcy naszego miasta oraz województwa, za to wsparcie są niezmiernie wdzięczni. Bowiem ten obiekt będzie służył nie tylko pracownikom Katedry Hodowli i Użytkowania Koni, nie tylko Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Lublinie, ale wszystkim tym, którzy cenią i wykorzystują konie do różnych celów, od sportowych po rekreacyjne.

Historia i rozwój naszej cywilizacji z pewnością potoczyłyby się inaczej, gdyby człowiek nie udomowił i nie nauczył się wykorzystywać koni do różnych celów, od militarnych poprzez pracę często bardzo ciężką i trudną, aż po sport, rozrywkę i rekreację. Umiejętne wykorzystanie koni w walce przyczyniało się do zwycięstw albo upadku wielkich imperiów: Egiptu, Persji, Hunów, Saracenów, Mongołów czy Turków osmańskich. W historii Polski mamy wiele przykładów wspaniałych zwycięstw jazdy nad wrogimi armiami, od Kircholmu, Kluszyńska, Beresteczka, Chocimia czy Wiednia, aż po Komarowo, gdzie pułki polskich ułanów i szwoleżerów zatrzymały i pokonały bolszewicką Konarmię Budionnego, ratując Europę przed zalewem komunizmu. Sto pierwszą rocznicę tej bitwy stoczonej na polach Zamojszczyzny obchodziliśmy parę dni temu. Człowiek wykorzystywał i wykorzystuje konie nie tylko do celów militarnych, ale również do zawodów hipicznych, hipoterapii i rekreacji, dydaktyki oraz badań i to tym ostatnio wymienionym zastosowaniom koni będzie służył nowo budowany obiekt.

Realizowana inwestycja będzie wizytówką nie tylko naszego Uniwersytetu, ale Lublina i województwa lubelskiego. To będzie najnowocześniejszy obiekt badawczo-dydaktyczny nie tylko do realizacji zajęć z hipologii i jeździectwa, kierunku jedyne w Polsce, cieszącego się zainteresowaniem absolwentów szkół średnich z różnych regionów naszego kraju, ale również i z zagranicy. Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii będzie wykorzystany do

organizacji zawodów hipicznych o zasięgu międzynarodowym, co dodatkowo przyczyni się do promowania Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Lublina i Polski. Ale wykorzystanie infrastruktury Stacji i Ośrodka nie ograniczy się tylko do dydaktyki i różnych imprez hipicznych. Obiekt ten będzie wykorzystany również do hipoterapii i animaloterapii. Terapie z tego zakresu już realizowane w naszym Uniwersytecie będą mogły być poszerzone dla jeszcze większej liczby osób, które takich zabiegów potrzebują. Czas epidemii oraz zmiany naszego trybu życia – na coraz mniej aktywny fizycznie – wpływają niekorzystnie na zdrowie wielu osób, dlatego takie terapie i zajęcia z wykorzystaniem koni oraz innych zwierząt będą bardzo potrzebne. Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii będzie również wykorzystany do rozwoju współpracy naukowej z innymi uniwersytetami Lublina. Wspólnie z Politechniką Lubelską planowane są badania nad opracowaniem cyfrowego modelu motoryki koni w celu określenia ich behawioru i predyspozycji sportowych, co ułatwi ich selekcję i hodowlę oraz umożliwi ocenę przydatności do hipoterapii. Wspólnie z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej oraz Uniwersytetem Medycznym planowane są badania nad rozwojem technik hipoterapii, jej zastosowań do leczenia i terapii różnych jednostek chorobowych oraz oddziaływania koni na psychikę ludzką. Te oraz wiele innych badań będzie możliwych do realizacji dzięki temu, że będziemy dysponować znakomitym Ośrodkiem i zapleczem oraz odpowiednią infrastrukturą. W Stacji Badawczej i Ośrodku Dydaktyczno-Szkoleniowym Jeździectwa i Hipoterapii będą również obiekty do rehabilitacji i ochrony zdrowia koni. Dysponowanie takim Ośrodkiem zdynamizuje nie tylko prace badawcze, ale również rozwinie współpracę naukową z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi. Ułatwi również pozyskiwanie projektów badawczych, w tym z programu Horyzont Europa.

Budowa Stacji Badawczej i Ośrodka Dydaktyczno-Szkoleniowego Jeździectwa i Hipoterapii wpisuje się również w „Strategię rozwoju województwa lubelskiego na lata 2021–2030”. Strategia ta zakłada większe wsparcie naukowo-badawcze w zakresie rozwoju turystyki i rozszerzenia usług z zakresu ochrony zdrowia. Ośrodek zapewni nie tylko znakomitą infrastrukturę, a także wsparcie naukowe kadry akademickiej nie tylko z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, ale i z innych uniwersytetów. Wybudowana Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii wraz z nowoczesnym wyposażeniem zapewnią znakomite zaplecze do realizacji ambitnych badań oraz procesu dydaktycznego. Nowoczesna

infrastruktura sprawi, że Lublin będzie wiodącym ośrodkiem hipiki, hipoterapii oraz animaloterapii.”

Zastępca kanclerza Bartłomiej Orzechowski przedstawił założenia techniczne inwestycji. Stacja Badawcza i Ośrodek Dydaktyczno-Szkoleniowy Jeździectwa i Hipoterapii wykonane zostaną przez firmę Texom sp. z o.o. na podstawie dokumentacji projektowej opracowanej przez zespół projektowo-inwestycyjny Kontrapunkt V-Projekt z Krakowa. Oddanie budynku do użytku zaplanowano na maj 2022 r.

W skład budowanego kompleksu wchodzi jednokondygnacyjny budynek składający się funkcjonalnie z 3 części: krytej ujeżdżalni, stajni, budynku dydaktyczno-socjalnego.

Budynek krytej ujeżdżalni pomieści plac konkursowy o wymiarach 71,5 × 30 m, z profesjonalnym podłożem do jazdy konnej, bandami, trybuny na 100 miejsc siedzących; będzie wyposażony w oświetlenie LED o natężeniu spełniającym wymogi zawodów jeździeckich. Wzdłuż dłuższego boku placu konkursowego, nad trybunami, w połowie jego długości, zlokalizowana będzie antresola techniczna z lożą dla komisji sędziowskiej.

W budynku stajni przewidziano 20 boksów dla koni, każdy o powierzchni 12 m². W budynku będzie również stacja badawcza, w której znajdą się pomieszczenia przeznaczone na hydrobieżnię z zapleczem technicznym, płytę wibrującą, solarium, fizjoterapię, a także szatnie, toalety, paszarnia, siodlarnia, miejsce do czyszczenia koni, myjka dla koni, miejsce na pralnię, pomieszczenie magazynowe.

Budynek dydaktyczno-socjalny będzie miał salę ćwiczenowo-wykładową na 64 osoby, z mobilną ścianką rozdzielającą ją na dwie mniejsze, wyposażone m.in. w niezależne instalacje dla sprzętu audiowizualnego. Z sal wykładowych będzie widok na plac konkursowy. W budynku znajdą się również: portiernia, szatnia, pomieszczenia biurowe i socjalne, kawiarnia wraz z zapleczem, pomieszczenia porządkowe, toalety.

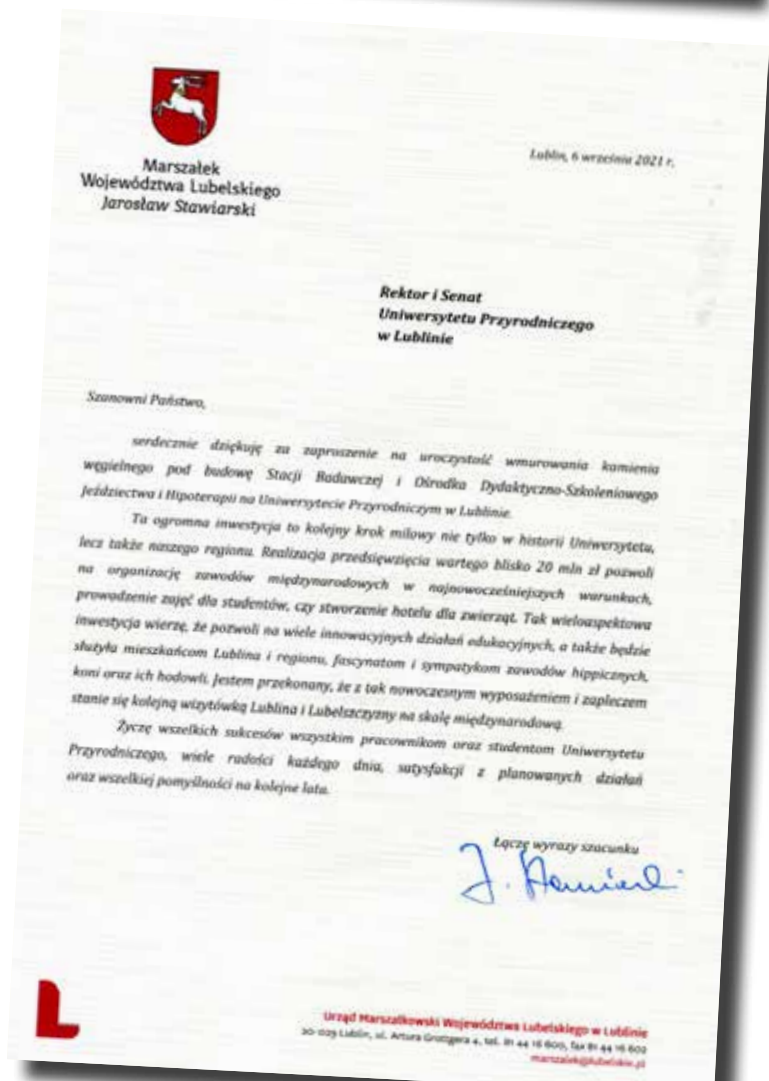
W bezpośrednim otoczeniu kompleksu zaplanowano niezbędną infrastrukturę zewnętrzną, spójną komunikacyjnie z Ośrodkiem, na którą składają się: hipodrom zewnętrzny, wybiegi dla koni, zadaszony lonżownik, zadaszona karuzela, płyta obornikowa, podziemny zbiornik na gnojowicę, podziemny zbiornik retencyjny na deszczówkę.

Oprac. MJ

Fot. Alicja Jaroszevska

Przemysław Czarnek, minister edukacji i nauki podpisuje akt erekcyjny

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 8 lipca 2021 r.

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie przyznania godności honorowego profesora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Zbigniewowi Jaworskiemu.

Senat zgłosił kandydatury dr inż. Izabeli Joško, dr inż. Moniki Jamioł, dr Aleksandry Trościańczyk na członków Akademii Młodych Uczonych PAN.

Senat pozytywnie zaopiniował prof. dr hab. Katarzynę Ognik na dyrektora Szkoły Doktorskiej UP w Lublinie.

Senat podjął uchwały w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku weterynaria dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2021/2022, 2020/2021, 2019/2020.

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie:

- zmian organizacyjnych na Wydziale Agrobiologii UP w Lublinie;
- zmian organizacyjnych na Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie;
- zmian organizacyjnych na Wydziale Inżynierii Produkcji UP w Lublinie;
- zmian organizacyjnych na Wydziale Biologii Środowiskowej UP w Lublinie.
- Senat uchwalił Regulamin Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji UP w Lublinie.

Kalendarium

CZERWIEC

9 czerwca

Rektor K. Kowalczyk wręczył powołania nowym dziekanom na kadencję 2021–2024.

10 czerwca

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w spotkaniu prorektorów ds. dydaktycznych zorganizowanym w UP w Lublinie w ramach Związku Uczelni Lubelskich.

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w koncercie „Chatka Żaka RE:AKTYWACJA”, podczas którego wystąpiła Orkiestra Utalentowani Córki i Syny pod batutą założyciela dr. hab. T. Momota.

11 czerwca

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w spotkaniu z dyrektorem, wicedyrektorem oraz uczniami III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej w Lublinie, które miało na celu podpisanie listu intencyjnego pod patronatem honorowym rektora UP w Lublinie K. Kowalczyka i zastępcy prezydenta miasta Lublin M. Banacha.

Prorektor A. Marczuk uczestniczył w uroczystości Święta Patronalnego KUL.

15 czerwca

Prorektor A. Marczuk uczestniczył w posiedzeniu Zgromadzenia Członków Oddziału PAN w Lublinie.

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w uroczystych obchodach jubileuszu 100-lecia Szkoły Podstawowej nr 26 im. Janusza Korczaka w Lublinie.

16 czerwca

Rektor K. Kowalczyk na zaproszenie rektora UMCS wziął udział w spotkaniu rektorów lubelskich uczelni z przewodniczącym KRASP prof. A. Mężykiem. Spotkanie odbyło się w Dworcu Kościuszków w Lublinie.

17 czerwca

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w uroczystym podpisaniu Aktu Kooperacji Lubelskich Uczelni Wyższych w zakresie rozwoju kultury studenckiej w Lublinie. Wydarzenie realizowane było w ramach projektu Forum Kultury Studenckiej.

18 czerwca

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w spotkaniu z B. Sieńko, dyrektorem Zespołu

Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego w Lublinie, podczas którego podpisano list intencyjny pod honorowym patronatem rektora UP w Lublinie K. Kowalczyka i zastępcy prezydenta miasta Lublin M. Banacha.

Prorektor U. Kosior-Korzecka podpisała porozumienie o współpracy z Fundacją Heros, działającą na rzecz osób niepełnosprawnych.

26 czerwca

Rektor K. Kowalczyk był gościem Zielonego Agropikniku Młodych Rolników, który odbył się na polu doświadczalno-wdrożeniowym Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Korśkowie, zlokalizowanym w Pożogu II. Rektor wygłosił prezentację „Europejski Zielony Ład – szanse i zagrożenia”. Wziął udział w panelu dyskusyjnym dotyczącym wdrażania strategii Europejskiego Zielonego Ładu.

28 czerwca

Podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy UP w Lublinie a MPK w Lublinie. Jego sygnatariuszami są prorektorzy B. Sotowiej, A. Marczuk, a ze strony MPK prezesi T. Fulara i B. Kotciuk. Uczelnianymi koordynatorami ds. porozumienia będą profesorowie uczelni G. Zając i A. Kuranc.

29–30 czerwca

Prorektor B. Sotowiej wziął udział w Samorządowym Kongresie Gospodarczym II Forum Regionów Trójmorza na zaproszenie marszałka województwa lubelskiego J. Stawiarskiego.

29 czerwca

Prorektor A. Waśko uczestniczył w Samorządowym Kongresie Gospodarczym II Forum Regionów Trójmorza. Kongres miał na celu wzmocnienie spójności regionów Unii Europejskiej poprzez zacieśnienie współpracy społeczno-gospodarczej i naukowej samorządów z państwami Europy Środkowo-Wschodniej, biorących udział w Inicjatywie Trójmorza (Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier).

LIPIEC

1–2 lipca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Kongresie Made in Poland w Berlinie na zaproszenie ambasadora RP i Polskiej Agencji Przedsiębiorczości. Był prelegentem panelu „Nauka, biznes – siła polskich innowacji”, a także odebrał nagrodę Made in Poland 2021 dla UP w Lublinie za badania aplikacyjne, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań do gospodarki oraz istotny wpływ na rozwój polskiego szkolnictwa wyższego.

4 lipca

Prorektor A. Marczuk wziął udział w obchodach 80. rocznicy mordu na profesorach

Lwowskich. Uroczystości zorganizowały: Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej, Muzeum Martyrologii „Pod Zegarem”, oddziały Muzeum Narodowego w Lublinie oraz Towarzystwo Mitośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

6 lipca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystości zawieszenia wiechy na budynku centralnym G-16 przy ul. Staszica 16, gdzie realizowany jest program wieloletni na lata 2016–2022 pn. Przebudowa i rozbudowa Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

8–9 lipca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w posiedzeniu prezydium oraz zgromadzeniu plenarnym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, które odbyło się na Politechnice Warszawskiej.

9 lipca

W imieniu rektora dziekan WIP D. Andrejko złożył kwiaty pod Pomnikiem Wdzięczności przy ul. Męczenników Majdanka 14, w rocznicę Lubelskiego Lipca 1980 r. Uroczystość zorganizował Region Środkowo-Wschodni NSZZ Solidarność.

12 lipca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie, podczas którego omawiano zagadnienia związane z funkcjonowaniem i działalnością Lubelskiej Unii Cyfrowej.

Prorektor U. Kosior-Korzecka i M. Modrzeska-Michalczyk, dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie, podpisały list intencyjny o współpracy. Patronami honorowymi zostali rektor K. Kowalczyk i zastępca prezydenta miasta Lublin M. Banach.

12–17 lipca

Zespół Pieśni i Tańca „Jawor”, reprezentowany przez P. Wasak, K. Bartuzi i T. Chmurskiego, uczestniczył w 25. International Folklore Festival „Vitosha” w Sofii. Zespół zajął II miejsce w kategorii prezentacji scenicznej oraz otrzymał nagrodę za najpiękniejszy kostium w kategorii prezentacje online.

15 lipca

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka spotkali się z Louis Yu, prezesem Chinese-European International Cooperation Foundation. Rozmowy dotyczyły możliwości nawiązania współpracy dydaktycznej i badawczej pomiędzy uniwersytetami chińskimi i UP w Lublinie.

25 lipca

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w regionalnych uroczystościach 41. rocznicy Lubelskiego

Lipca 1980, na które składała się msza św. w archikatedrze lubelskiej, okolicznościowy wykład i panel naukowo-historyczny.

28 lipca

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w konferencji otwierającej konsultacje społeczne projektu programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Celem programu jest wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowane na wysoką jakość życia i bezpieczeństwa jego mieszkańców.

SIERPIEŃ

13 sierpnia

Prorektor B. Sołowiej podpisał porozumienie o współpracy pomiędzy UP w Lublinie a gminą Leśniowice, którą reprezentowały J. Jabłońska, wójt gminy Leśniowice oraz M. Sulej-Dobosz. UP reprezentował także prof. K. Józwiakowski.

Pierwszym zadaniem w ramach współpracy będzie opracowanie koncepcji projektu budowy zbiorowej hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji o długości około 10 km. Koncepcję wykonają pracownicy Katedry Inżynierii Środowiska i Geodezji pod kierunkiem prof. K. Józwiakowskiego i T. Siwca.

15 sierpnia

Dziekan K. Dzida (WOIAK) uczestniczył w VII Wojewódzkim Świecie Ziół, które odbyło się w Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Boniewie, gmina Fajstawice.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w obchodach święta Wojska Polskiego w 101. rocznicę zwycięskiej Bitwy Warszawskiej, które odbyły się na placu Litewskim w Lublinie.

19 sierpnia

Prorektor A. Waśko wziął udział w uroczystym oddaniu do użytku nowego pasa startowego wraz z infrastrukturą na lotnisku Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, które odbyło się w Deputyszach Królewskich.

WRZESIEŃ

1 września

Prorektor A. Waśko wziął udział w uroczystości patriotyczno-religijnej zorganizowanej w Lublinie w 82. rocznicę agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę, połączonej z obchodami Dnia Weterana Walk o Niepodległość RP.

2 września

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyli w spotkaniu z prezesem Stowarzyszenia Aktywizacji Polesia Lubelskiego G.

Bilkiewicz. Spotkanie odbyło się w Hotowni – Kramie Rumianku.

3 września

Prorektor B. Sołowiej podpisał porozumienie o współpracy między UP w Lublinie a Skarbem Państwa – Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie, reprezentowaną przez komendanta wojewódzkiego policji w Lublinie nadinsp. A. Bieleckiego. W ramach współpracy m.in. opieką lekarsko-weterynaryjną zostaną objęte zwierzęta pozostające w posiadaniu jednostek policji w województwie lubelskim. Do koordynowania prac w ramach porozumienia wyznaczeni zostali kom. D. Gil – przedstawiciel KWP w Lublinie i prof. M. Kankofer, prodziekan WMW.

5 września

Prorektor B. Sołowiej i prof. K. Józwiakowski wzięli udział w Festiwalu Tradycji Obronności Stowiańskiej, który odbył się nad Zalewem Maczuty. Organizatorem było Leśniowskie Stowarzyszenie Oświatowo-Samorządowe, wójt gminy Leśniowice oraz Samorządowy Ośrodek Kultury w Leśniowcach.

7 września

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w II Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Parazytozy zwierząt – aktualne zagrożenia – nowe rozwiązania terapeutyczne i praktyczne” w Ciechanowcu, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Parazytologiczne.

8 września

Prorektor B. Sołowiej wziął udział w konferencji LubTech Digital Health zorganizowanej przez Klaster Lubelska Medycyna, która odbyła się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym.

9–10 września

Prorektor A. Marczuk uczestniczył w Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych, która odbyła się w Krynicy Zdroju, w Centrum Konferencyjnym Leśnego Zakładu Doświadczalnego UR w Krakowie.

10 września

Rektor K. Kowalczyk otrzymał honorowy tytuł ambasadora Stowarzyszenia Lubelski Klub Biznesu.

12 września

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w dożynkach wojewódzkich, które odbyły się w Lubyczu Królewskiej.

15 września

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w konferencji naukowej pt. „Postęp w inżynierii żywności”, organizowanej w Kazimierzu Dolnym przez SPOMASZ Polskie Towarzystwo Inżynierii i Techniki Przetwórstwa Spożywczego.

JM Rektor Krzysztof Kowalczyk został wybrany do grona członków Europejskiej Akademii Nauki i Sztuki (European Academy of Sciences and Arts).

EASA została powołana przez kraje członkowskie Wspólnot Europejskich w 1990 r. z siedzibą w Salzburgu. Zrzesza przedstawicieli nauk humanistycznych, medycznych, artystycznych, przyrodniczych, społecznych (w tym prawa i ekonomii), technicznych, religijnych oraz związanych z zarządzaniem. Wśród nich jest ponad 2000 wybitnych naukowców i artystów z Europy, w tym 31 laureatów Nagrody Nobla.

Red.

Porozumienie o współpracy z Uniwersytetem w Nitrze

18 czerwca 2021 r. w Nitrze podpisane zostało porozumienie pomiędzy Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie a Słowackim Uniwersytetem Rolniczym w Nitrze.

Współpraca pomiędzy uczelniami dotyczyć będzie prowadzenia wspólnych badań naukowych, wymiany doświadczeń pomiędzy pracownikami naukowo-dydaktycznymi, publikowania wyników prac naukowych, wymiany publikacji naukowych, skryptów i podręczników, konsultacji wybranych programów studiów, a także organizowania wspólnych konferencji naukowych i prowadzenia konsultacji naukowych.

Sygnatariuszem porozumienia z ramienia UP w Lublinie był prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. uczelni, Słowacki Uniwersytet Rolniczy w Nitrze reprezentował prorektor ds. rozwoju strategicznego doc. Ing. Drahoslav Lančarič, prof. uczelni.

W spotkaniu uczestniczyli również prorektor SUR ds. inwestycji prof. RNDr. Ing. Tomáš Tóth, oraz dr inż. Maciej Nastaj z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii UP w Lublinie.

Porozumienie zostało podpisane podczas pobytu prorektora Bartosza Sołowieja oraz dr. Macieja Nastaja na szkoleniu na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze w ramach programu Erasmus+ Staff Mobility for Training.

Red.

Od lewej: Drahoslav Lančarič i Bartosz Sołowiej. Fot. Milan Šimko

Nowe władze dziekańskie w kadencji 2021–2024

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

Dziekan – prof. dr hab. Brygida Ślaska

Absolwentka Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Akademii Rolniczej w Lublinie. W 2001 r. uzyskała stopień doktora, a w 2011 stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki – specjalność genetyka zwierząt. Postanowieniem z dnia 23 września 2017 r. Prezydent RP nadał jej tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Była kierownikiem i wykonawcą czterech projektów badawczych. Obecnie jest kierownikiem grantu finansowanego przez NCN z zakresu genomiki, epigenomiki i proteomiki nowotworów gruczołu mlekowego psa.

Jej dorobek naukowy obejmuje ponad 160 publikacji, z których 100 to prace oryginalne, w tym 63 ze współczynnikiem wpływu (IF = 107). Wypromowała trzech doktorów i ponad siedemdziesięciu dyplomantów.

Zainteresowania naukowe prof. dr hab. Brygidy Ślaskiej obejmują aspekty poznawcze i aplikacyjne w zakresie genetyki i biologii molekularnej. Problematyka badawcza jej prac obejmowała zagadnienia z zakresu genomiki, bioróżnorodności i hodowli zwierząt futerkowych, jej obecne zainteresowania koncentrują się na onkogenomice mitochondrialnej psa i człowieka, w tym molekularnym uwarunkowaniu transformacji nowotworowej.

Jest lub była zaangażowana w pełnienie wielu funkcji na uczelni i Wydziale Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki: prodziekana ds. studenckich i studiów doktoranckich, prodziekana ds. nauki i rozwoju Wydziału, kierownika Studiów Doktoranckich, przewodniczącej Rady Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo, członka Senatu UP w Lublinie; czł. i przewodnicząca licznych komisji wydziałowych i uczelnianych. Jest rzecznikiem dyscyplinarnym ds. studentów UP w Lublinie. Dnia 1 września 2021 r. została powołana na dziekana Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Funkcję tę będzie sprawować do 31 sierpnia 2024 r.

Prof. dr hab. Brygida Ślaska pełni również funkcję poza uczelnią. Została powołana na rzeczniczkę dyscyplinarnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w naukach rolniczych, czł. specjalistę Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN, eksperta Krajowej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach MNiSW. Jest czł. kolegiów redakcyjnych i naukowych kilku czasopism z listy MNiSW, czł. rzeczywistym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, czł. Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego i Polskiego Towarzystwa Genetycznego. Otrzymała liczne wyróżnienia i nagrody za osiągnięcia naukowe i działalność organizacyjną.

Fot. Maciej Niedziółka

Prodziekan – prof. dr hab. Andrzej Junkuszew

Ukończył studia na Wydziale Zootechniki Akademii Rolniczej w Lublinie w 1996 r. W 2003 r. uzyskał stopień naukowy doktora, a w 2011 r. stopień doktora habilitowanego. W 2019 r. z rąk Prezydenta RP otrzymał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

Profesor w ramach stypendium Marii Curie prowadził badania w BAL Gumpenstein Austria. Współpracował z wieloma ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą, m.in. BAL Gumpenstein Austria, Slovak University of Agriculture in Nitra, National Agricultural and Food Centre, Research Institute for Animal Production Nitra, Institute of Animal Science, Prague, Mendel University Brno, Czech University of Life Sciences in Prague, In-Vivo Research and Development Division, France, Universidade Vila Real, Portugal, Agricultural University of Iceland, Hvanneyri. Rezultatem współpracy jest szereg publikacji, organizacja konferencji naukowych, warsztatów dla pracowników

nauki i studentów oraz szkoleń dla szeroko rozumianej praktyki rolniczej. Prof. dr hab. Andrzej Junkuszew był współwykonawcą wielu projektów badawczych, w tym finansowanego w ramach projektu EU Mountrain pt. „Computer tomography and ultrasound measurement as methods for prediction body composition of lambs”. Profesor jest promotorem trzech zakończonych przewodów doktorskich. Pełnił funkcję recenzenta w postępowaniach habilitacyjnych, przewodach doktorskich, m.in. w Czech University of Life Sciences Prague. Pełnił wielokrotnie funkcję członka komitetu naukowego podczas międzynarodowych konferencji. Jego zainteresowania badawcze dotyczą zagadnień związanych z instrumentalnymi metodami przyżyciowej oceny zwierząt, wpływem wybranych czynników na jakość surowców, fizjologiczną i produkcyjną odpowiedź organizmu owiec na zakażenie wirusem maedi-visna, zootechnicznymi metodami ograniczenia zakażeń SRLV oraz zarażeń pasożytniczych, a także problematyką zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i wykorzystaniem

małych przeźuwaczy w ochronie przyrody. Współpracuje ze związkami hodowców w Polsce, Czechach, Słowacji oraz Austrii, gromadami górskimi oraz z wieloma firmami w kraju i za granicą. Profesor w trakcie swojej pracy brał udział w wytworzeniu ras owiec bcp i scp, stanowiących wraz z owcą uhruską podstawę lokalnej marki „Jagnięcina z Lubelszczyzny”, której jest współautorem. Prof. dr

Prodzian – prof. dr hab. Bożena Kiczorowska

Absolwentka Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej w Lublinie. Została zatrudniona w 1995 r. jako nauczyciel akademicki w Instytucie Żywności Zwierząt. W 2000 r. uzyskała stopień doktora nauk rolniczych na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie, a w 2014 stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki, specjalność – żywienie zwierząt i paszoznawstwo. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych otrzymała w 2020 r.

Główne zainteresowania badawcze prof. Kiczorowskiej obejmują zagadnienia dotyczące m.in.: modyfikacji składu chemicznego oraz wartości pokarmowej surowców roślinnych przetwarzanych nowoczesnymi technologiami stosowanymi, analizy wartości pokarmowej żywności oraz dodatków paszowych w żywieniu zwierząt.

Dorobek naukowy obejmuje 214 prac oryginalnych (IF = 74,019) i 91 doniesień konferencyjnych. Jest beneficjentką około 20 szkoleń oraz staży odbytych za granicą, autorką około 35 eksperymentów i aplikacji z zakresu żywienia zwierząt i paszoznawstwa, ekspertem w programach europejskich (PROW, LIFE, FRESH, PHARE), członkiem

hab. Andrzej Junkuszew wielokrotnie zapraszany był do prowadzenia wykładów i szkoleń dla praktyki rolniczej w kraju i za granicą, m.in. w Republice Czeskiej czy Austrii. Pełnił także wielokrotnie funkcję sędziego na wystawach zwierząt hodowlanych. W życiu prywatnym, oprócz owczarstwa, pasjonuje się kolarstwem, które w wolnych chwilach uprawia.

Komisji Dyscyplinarnej przy ministrze właściwym ds. szkolnictwa wyższego i nauki.

Brała udział w pracach 15 komisji doktorskich oraz w 2 postępowaniach habilitacyjnych, w tym 4-krotnie jako recenzent oraz 2-krotnie jako promotor przewodu doktorskiego (w tym 1 zakończony). Promotor 97 oraz recenzent 93 prac dyplomowych.

Uczestniczyła w pracach organizacyjnych, m.in. jako: członek rad programowych na kierunkach bezpieczeństwo i higiena pracy, bezpieczeństwo i certyfikacja żywności, zespołów: ds. Oceny Parametrycznej Wydziału oraz ds. Wizerunku i Promocji Wydziału, Wydziałowych Komisji: ds. Kadr oraz ds. Rozwoju Młodych Naukowców, komisji rekrutacyjnej do Szkoły Doktorskiej, Senackich Komisji: ds. Współpracy z Zagranicą oraz ds. Nauki i Komercjalizacji Wyników Badań Naukowych. Pełni rolę przewodniczącego Komisji Ewaluacji Studentów Szkoły Doktorskiej (zootechnika i rybactwo) oraz zastępcy przewodniczącego Rady Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo.

Wielokrotnie była nagradzana, m.in: Medalem Komisji Edukacji Narodowej i 7-krotnie indywidualną nagrodą rektora UP w Lublinie za wyróżniające się osiągnięcia naukowe oraz organizacyjne.

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii

Dziekan – prof. dr hab. Waldemar Gustaw

W 1996 r. ukończył kierunek technologia żywności i żywienie człowieka na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej w Lublinie. Od października 1996 r. rozpoczął pracę w Katedrze Technologii Przemysłu Rolno-Spożywczego i Przechowywania AR w Lublinie na stanowisku asystenta. W 2001 r. uzyskał stopień doktora w zakresie nauk rolniczych – specjalność technologia żywności na Wydziale Rolniczym AR w Lublinie. W 2002 r. został zatrudniony na stanowisku adiunkta, natomiast od 2007 r., po reorganizacji i zmianie nazwy jednostki na Katedrę Biotechnologii, Żywności Człowieka i Towaroznawstwa Żywności, przeszedł do nowo utworzonego Zakładu Technologii Mleka i Hydrokoloidów wchodzącego w skład ww. Katedry. W 2009 r. uzyskał stopień naukowy doktora

habilitowanego w zakresie technologii żywności i żywienia na Wydziale Technologii Żywności Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Od października 2012 r. pracował w Katedrze Technologii Owoców, Warzyw i Grzybów, której został kierownikiem we wrześniu 2013 r. Tytuł profesora nauk rolniczych prezydent RP nadał dr hab. Waldemarowi Gustawowi 19 lutego 2014 r. W 2016 r., po połączeniu Katedry Technologii Owoców, Warzyw i Grzybów z Katedrą Inżynierii i Technologii Zbóż, utworzono Katedrę Technologii Surowców Pochodzenia Roślinnego i Gastronomii, której został kierownikiem. W 2021 r. Katedra zmieniła nazwę na Katedrę Technologii Żywności Pochodzenia Roślinnego i Gastronomii.

Fot. Maciej Niedziółka

Autor i współautor ponad 100 oryginalnych prac twórczych, w tym 44 w czasopismach wyróżnionych w JCR, dwóch monografiach naukowych oraz kilkunastu artykułów popularnonaukowych. Sumaryczna punktacja dorobku naukowego wynosi 2140 pkt, a sumaryczny IF ponad 58, IH – 12, liczba cytowań 460. Główne kierunki podejmowane w pracy badawczej to: oddziaływania pomiędzy białkami serwatkowymi a polisacharydami oraz wykorzystanie mieszanin polisacharydów, jak również mieszanin polisacharydów z białkami mleka w celu modyfikacji właściwości fizykochemicznych produktów mlecznych, wykorzystanie bakterii fermentacji mlekowej do otrzymywania mlecznych produktów fermentowanych, takich jak mleka fermentowane, jogurty czy sery dojrzewające, stymulacja wzrostu bakterii fermentacji mlekowej przez białka mleka. W ostatnich latach zajmuje się badaniami związanymi z zastosowaniem bakterii fermentacji mlekowej do otrzymywania kiszonych produktów z warzyw lub grzybów, wykorzystaniem związków o właściwościach prozdrowotnych pochodzenia roślinnego w technologii żywności oraz zastosowaniem obróbki *sous-vide* w przetwórstwie warzyw i grzybów.

Uczestniczył w międzynarodowych konferencjach naukowych odbywających się m.in. w Belgii, Czechach, Holandii, Hiszpanii i na Ukrainie. Promotor trzech zakończonych przewodów doktorskich. Kierownik projektów badawczych finansowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, główny wykonawca w dwóch projektach finansowanych przez KBN, wykonawca w projekcie RID, finansowanym przez MNiSW. Opracował 7 recenzji prac doktorskich, 1 recenzję pracy habilitacyjnej oraz 3 recenzje w postępowaniach o tytuł profesora. Wielokrotnie recenzował publikacje naukowe w renomowanych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Fot. Maciej Niedziółka

Prodziekan – dr hab. Magdalena Polak-Berecka, prof. uczelni

Absolwentka Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego (1996), doktor (2001), doktor habilitowany w dziedzinie nauk biologicznych, dyscyplinie biotechnologia (2015). Od 2005 do chwili obecnej adiunkt w Katedrze Biotechnologii, Mikrobiologii i Żywienia Człowieka UP w Lublinie.

Jej zainteresowania i osiągnięcia naukowe dotyczą: optymalizacji procesów biotechnologicznych z wykorzystaniem metod statystycznych, charakterystyki fizjologicznej, biochemicznej i genetycznej bakterii fermentacji mlekowej izolowanych z różnych nisz ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem szczepów probiotycznych, otrzymywania, charakterystyki struktury i aktywności biologicznej biopolimerów.

Od 1996 czł. Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności oddział w Lublinie, czł. Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN.

Współuczestniczył w pracach poświęconych tworzeniu nowych kierunków studiów na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii. Opracował programy nauczania kilkunastu przedmiotów realizowanych na kierunkach: technologia żywności i żywienia człowieka, dietetyka, biotechnologia, gastronomia i sztuka kulinarna oraz towaroznawstwo. Promotor 52 prac magisterskich oraz 45 prac inżynierskich i licencjackich.

Czł. Komisji ds. Kadr Naukowych Wydziału Rolniczego (2002–2005), czł. Wydziałowej Komisji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii (2005–2012), wydziałowy koordynator Lubelskiego Festiwalu Nauki (2011–2012), przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Promocji Uczelni (2011–2012), od września 2012 do sierpnia 2021 r. – prodziekan ds. studenckich i dydaktyki Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii, kierownik studiów doktorskich WNoŻiB od 2016 r., kierownik studiów podyplomowych żywienie człowieka i dietetyka, przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (od 2013 do 2016 r.). Od 2019 r. przewodniczący Rady Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia.

Z zamięłowania ornitolog. Od 1992 czł. Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego, w latach 2006–2009 czł. zarządu Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego. Współautor kilku artykułów naukowych poświęconych ochronie ptaków. Brał udział w kilku projektach badawczych dotyczących ochrony rzadkich gatunków ptaków w Polsce.

Odbyła długoterminowe staże naukowe w Niemczech. Autorka lub współautorka 44 publikacji naukowych o łącznej wartości IF = 77,606; indeks Hirscha według bazy Web of Science 11. Autorka 1 rozdziału w podręczniku, 1 przewodnika do ćwiczeń, 34 komunikatów zjazdowych, 2 patentów. Główny wykonawca projektów badawczych finansowanych przez KBN oraz ze środków Unii Europejskiej. Kierownik zadania badawczego w projekcie Regionalna Inicjatywa Doskonałości.

Recenzentka ponad 70 publikacji naukowych w czasopismach z bazy JCR. Czł. Komitetu Redakcyjnego w „Journal of Food Research” oraz czł. Rady Recenzentów w „Foods”.

Prowadzi zajęcia z przedmiotów: mikrobiologia ogólna, mikrobiologia przemysłowa, mikrobiologia żywności, modyfikacje genetyczne drobnoustrojów przemysłowych, biotechnologia żywności

i lekarstw. Promotor 32 prac magisterskich i 27 prac inżynierskich. Opiekun staży naukowych w Katedrze Biotechnologii, Mikrobiologii i Żywności Człowieka. Promotor 2 obecnie realizowanych prac doktorskich. Czł. Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Jej działalność organizacyjna związana jest z pracami na rzecz UP w Lublinie. W latach 2010–2013 uczestniczyła w pracach rady programowej kierunku leśnictwo powołanego na Wydziale Agrobioinżynierii. Uczestniczyła w pracach zespołu do

opracowania krajowych ram kwalifikacji dla kierunku biotechnologia. W latach 2015–2019 czł. Rady Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii UP w Lublinie, czł. Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii (2006–2015), od 2016 r. jej przewodnicząca, czł. Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia.

Od 2016 r. pełni funkcję prodziekana ds. studenckich i dydaktyki na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii.

Prodziekan – dr hab. Karolina Wójciak

W 2007 r. ukończyła studia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, uzyskując dyplom magistra inżyniera. W 2008 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Technologii Mięsa i Zarządzania Jakością (obecnie Katedra Technologii Żywności Pochodzenia Zwierzęcego). Stopień doktora uzyskała w 2012 r. W 2013 r. została zatrudniona na stanowisku adiunkta. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności i żywienia uzyskała w 2016 r. Od 1 października 2019 r. pracuje na stanowisku profesora uczelni.

Łączny dorobek publikacyjny dr hab. Karoliny Wójciak obejmuje 94 pozycje. Ponad 45 to prace oryginalne. Łączny IF wynosi 85,583, liczba punktów 1999.

Główne kierunki jej badań dotyczą oceny wpływu różnych czynników technologicznych warunkujących bezpieczeństwo zdrowotne, wartość odżywczą i prozdrowotną wyrobów mięsnych, w tym zawartość substancji prozdrowotnych oraz toksycznych. Ważnym wątkiem jej działalności naukowej są prace związane z możliwością zredukowania lub całkowitego wyeliminowania azotan(III) sodu/potasu z receptury wyrobów mięsnych oraz badania związane z możliwością zastosowania wybranych szczepów probiotycznych jako kultur starterowych w produkcji kiełbas surowo dojrzewających.

Uczestniczyła w realizacji 10 projektów badawczych finansowanych przez MRiRW i MNiSW,

obecnie pełni funkcję kierownika zadania 3. realizowanego w ramach projektu RID 2019–2022. Jest promotorem jednego otwartego przewodu doktorskiego. Pełniła funkcję recenzenta, sekretarza oraz członka komisji w postępowaniach habilitacyjnych. Wykonała również recenzje ok. 50 prac dla różnych czasopism z bazy JCR. Obecnie jest czł.: Komisji Ewaluacyjnej do oceny śródkresowej realizacji indywidualnych planów badawczych (IPB) doktorantów II roku kształcenia Szkoły Doktorskiej UP w Lublinie w dyscyplinie technologia żywności i żywienia, Komisji Senackiej ds. Statutu i Rozwoju Uczelni, Komisji ds. Rozwoju Młodych Naukowców. Od 2015 r. jest czł. Zarządu Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, od 2020 r. do 2023 r. czł. Sekcji Bezpieczeństwa Żywności Komitetu Nauk o Żywności PAN. Obecnie pełni funkcję redaktora tematycznego w czasopiśmie „Foods” (70 pkt, IF = 4,072) oraz „Applied Science” (70 pkt, IF = 2,474). W 2006 r. pełniła funkcję eksperta zaproszonego przez Komisję Europejską Directorate General for Health and Food Safety do projektu „Ad-hoc study on the monitoring of the implementation of Directive 2006/52/EC as regards the use of nitrites by industry in different categories of meat products”. W latach 2018–2021 pełniła funkcję koordynatora uczelnianego LFN oraz Wirtualnych Dni Nauki. Stypendystka w ramach programu „Stypendia dla wybitnych młodych naukowców”, wyróżniona 5 nagrodami rektora UP w Lublinie (2 indywidualne, 3 zespołowe).

Fot. Zakład Fotograficzny Subiekt. Kodak

Fot. Maciej Niedziółka

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

Dziekan – dr hab. Katarzyna Dzida, prof. uczelni

Studia ukończyła w 1996 r. na AR w Lublinie, uzyskując dyplom magistra inżyniera z wyróżnieniem. W latach 1997–2001 była słuchaczem studiów doktoranckich w Katedrze Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych na Wydziale Ogrodniczym AR w Lublinie. Dyplom doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa – nawożenie roślin ogrodniczych otrzymała w 2002 r. W roku 2013 uzyskała

stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie głównego osiągnięcia naukowego, jakim była monografia, pt. „Plon i wartość biologiczna zieleń tymianku pospolitego (*Thymus vulgaris* L.) i cząbrku ogrodowego (*Satureia hortensis* L.) w zależności od żywienia azotem i potasem”. Obecnie jest zatrudniona na etacie badawczo-dydaktycznym w Instytucie Produkcji Ogrodniczej UP w Lublinie.

Jej zainteresowania badawcze dotyczą wielu zagadnień z zakresu szeroko pojętego wpływu

żywienia mineralnego i naturalnego roślin na wartość biologiczną ziół, warzyw i owoców. Realizowana tematyka naukowo-badawcza obejmuje następujące zagadnienia: analiza związków biologicznie czynnych oraz składu chemicznego roślin przyprawowych i leczniczych w zależności od odmiany i zróżnicowanych czynników żywieniowych; charakterystyka wartości biologicznej roślin w zależności od podłoża użytego do ich uprawy; oddziaływanie zróżnicowanego nawożenia mineralnego na wartość biologiczną warzyw liściowych. Prowadzone badania charakteryzują się wysoką wartością naukową i aplikacyjną.

Jest autorem lub współautorem 82 publikacji naukowych, w tym 37 oryginalnych prac twórczych. Była kierownikiem projektu badawczo-rozwojowego, wykonawcą w dwóch projektach badawczych oraz w dwóch projektach badawczo-wdrożeniowych finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Łączna liczba punktów za publikacje naukowe stanowi 1289 pkt, a sumaryczny IF 29,994. Proces dydaktyczny realizuje, prowadząc zajęcia dydaktyczne ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I oraz II stopnia. Jest promotorem jednego zakończonego i drugiego otwartego przewodu doktorskiego, wykonała dwie recenzje rozpraw doktorskich oraz liczne recenzje prac naukowych opublikowane w wyso-

ko punktowanych czasopismach, była sekretarzem i członkiem w dwóch przewodach habilitacyjnych. Jest promotorem i recenzentem kilkudziesięciu prac magisterskich i inżynierskich. Była uczestnikiem i współorganizatorem licznych konferencji krajowych i międzynarodowych, odbyła staże naukowo-szkoleniowe o tematyce analitycznej, AAS, zielarskiej, hortiterapeutycznej.

Prodziekan w latach 2019–2021, czł. zespołu do oceny grantów dla Młodych Naukowców, członek/sekretarz Wydziałowej Komisji ds. Kadr (2008–2019), wiceprzewodniczący wydziałowej Komisji Wyborczej (2008–2012), czł. Komisji Senackiej ds. Statutu (2016–2020), czł. Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia (2019–2021), przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, czł. Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, opiekun Studenckiego Koła Naukowego Ogrodników (2014–2021), czł. towarzystwa naukowych: PTNO, PTB, LTWNF, PTP. Od 14 lat współpracuje z Lubelskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, początkowo jako założyciel i opiekun grupy ogrodników, obecnie jako czł. rady naukowej LUTW. Brała czynny udział w większości edycji LFN i Dniu Otwartym Uczelni, w organizacji jubileuszu 30-lecia Wydziału oraz była inicjatorem filmu jubileuszowego 50-lecia Wydziału w 2020 r.

Fot. Alicja Jaroszevska

Prodziekan – dr hab. Katarzyna Golan, prof. uczelni

W 1993 r. została absolwentką Wydziału Ogrodniczego AR w Lublinie, uzyskując tytuł mgr. inż. ogrodnictwa. W 2000 r. uzyskała stopień doktora nauk ogrodniczych w zakresie ochrona roślin – specjalność entomologia. W 2001 r. została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Entomologii. W 2014 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa – specjalność ochrona roślin – entomologia. W 2018 r. awansowała na stanowisko profesora nadzwyczajnego UP w Lublinie. Brała udział w realizacji 5 projektów badawczych, w 2 z nich finansowanych przez KBN i MNiSW była kierownikiem wykonywanych badań.

Jej dorobek naukowy obejmuje około 160 publikacji, około 60 to oryginalne prace twórcze, w tym ponad 40 ze wskaźnikiem IF. Wypromowała ponad sześćdziesięciu magistrów inżynierów i licencjatów. Była promotorem pomocniczym w jednym przewodzie doktorskim. Pełniła funkcję recenzenta w dwóch postępowaniach habilitacyjnych, dwóch przewodach doktorskich, w tym jednym zagranicznym oraz sekretarza w jednym przewodzie doktorskim. Recenzowała około 30 prac naukowych, w tym w kilkunastu czasopismach o zasięgu międzynarodowym, ze wskaźnikiem IF.

Jej zainteresowania naukowe obejmują badania zawierające aspekty poznawcze i aplikacyjne dotyczące fizjografii, faunistyki, taksonomii i ekologii owadów, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków szkodliwych i inwazyjnych, sposobów monitorowania oraz możliwości wykorzystania biologicznych i niechemicznych metod ich zwalczania, jak również możliwości ochrony cennych i zagrożonych gatunków owadów w Polsce. Problematyka badawcza jej prac obejmuje zagadnienia z zakresu biochemicznych i fizjologicznych interakcji owadów z ich roślinami żywicielskimi oraz wykorzystania naturalnych substancji, w tym olejków eterycznych i ich głównych składników w ochronie roślin przed szkodliwymi owadami. Obecnie pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Rady Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo UP w Lublinie, kierownika studiów doktoranckich i koordynatora Wydziałowego Programu Erasmus na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu. Jest czł. Komisji Oceniającej Szkoły Doktorskiej i Rady Naukowej Szkoły Doktorskiej UP w Lublinie, Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Entomologicznego oraz Sekcji Hemipterologicznej PTEnt. Pełni funkcję redaktora tematycznego w czasopiśmie „Wiadomości Entomologiczne”. Za osiągnięcia naukowe i działalność organizacyjną otrzymała nagrody, w tym rektora UP w Lublinie oraz Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

Promocje i medale

Uroczystość promocji doktorskich i doktorów habilitowanych oraz wręczenie odznaczeń państwowych pracownikom Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbyła się 15 lipca 2021 r. w Centrum Kongresowym UP.

Na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki Prezydent RP odznaczył Złotym Krzyżem Zasługi prof. Tomasza Marię Gruszeckiego. Aktu dekoracji dokonał wojewoda lubelski Lech Sprawka, który w imieniu Prezydenta RP odznaczył także pozostałych pracowników.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 9 grudnia 2020 r. odznaczeni zostali Złotym Medalem za Długoletnią Służbę – Marzena Błażewicz-Woźniak, Waldemar Kitta, Roman Lalak, Andrzej Marczuk, Bożena Wawrzekiewicz, Zdzisława Zań; Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę – Ewa Badurowicz, Marzena Brodowska, Aleksandra Głowacka, Małgorzata Grochowska, Katarzyna Grunt, Renata Lewińska, Andrzej Mazur, Marzena Poniowska, Jacek Rechulicz, Aldona Sobota; Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę – Anna Cięszczyk, Małgorzata Dmoch, Magdalena Dyduch-Siemnińska, Anna Gawryluk, Anna Kiełtyka-Dadasiewicz, Edyta Kowalczyk-Vasilev, Aneta Kramek, Wioletta Sawicka-Zugaj, Dorota Szewczuk, Karolina Wójciak, Monika Ziomek.

Tytuł naukowy doktora otrzymali: z Wydziału Agrobiotechnologii – Paweł Gierasimiuk, Tomasz Ociepa, Anna Popławska, Anna Przybylska, Mariusz Stanisław Stepaniuk, Elżbieta Urszula Zawierucha; z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – Klaudia Katarzyna Magierowicz, Kamila Małgorzata Rojek, Natalia Ewelina Skubij; z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej – Monika Anna Jamioł, Łukasz Janusz Prost, Jarosław Jakub Wilczyński; z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – Katarzyna Abramowicz, Maciej Wacław Bąkowski, Robert Artur Chachaj, Ewelina Cholewińska, Marek Kowalczyk, Justyna Wojtaś; z Wydziału Inżynierii Produkcji – Wojciech Zdzisław Gołębiowski, Marcin Ryszard Jakimiak, Agata Kobyłka; z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii – Małgorzata Marta Góral-Kowalczyk, Klaudia Anna Kałwa, Marzena Justyna Pabich, Hubert Szczerba.

Tytuł naukowy doktora habilitowanego otrzymali: z Wydziału Agrobiotechnologii – Beata Ewa Kołodziej; z Wydziału Medycyny

Władze Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Medale z rąk wojewody Lecha Sprawki otrzymują:
Tomasz Maria Gruszecki

Danuta Sugier

Weterynaryjnej – Piotr Marian Wilkołek; z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – Małgorzata Lucyna Goleman, Katarzyna Tajchman; z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – Iwona Szot; z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii – Marzena Anna Włodarczyk-Stasiak oraz Katarzyna Barbara Serwańska-Leja z Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności z UP w Poznaniu.

Dyplomy za wyróżniającą się rozprawę doktorską otrzymali: z Wydziału Agrobiotechnologii – Aneta Bobryk-Mamcarz, Agnieszka Kułak, Zygmunt Kwiatkowski, Katarzyna Luchowska, Tomasz Ociepa, Sylwia Sowa, Magdalena Zapalska; z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – Maciej Wacław Bąkowski, Marek Kowalczyk, Weronika Aleksandra Maślanko; z Wydziału Inżynierii Produkcji – Agata Kobyłka; z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii – Paulina Kęska, Monika Sachadyn-Król, Hubert Szczerba, Ewelina Zielińska; z Wydziału Biologii Środowiskowej – Łukasz Wójcik.

Fot. Alicja Jaroszevska

Dokąd zmierzasz, polska i europejska nauko?

Przemówienie JM Rektora Krzysztofa Kowalczyka wygłoszone podczas uroczystości promocji doktorskich

„Szanowni Państwo!

[...] Ten dzień jest niezwykle ważny i radosny dla całej społeczności akademickiej. Dzień, w którym dziękujemy pracownikom za ich ofiarną pracę poprzez uhonorowanie medalami przyznanymi przez Prezydenta Polski. To także dzień, w którym kolejna grupa pracowników uzyskuje stopnie naukowe. Dyplomy doktora i doktora habilitowanego nie tylko poświadczają uzyskany przez Państwa stopień naukowy, ale również otwierają Wam drogę do dalszych awansów naukowych, realizowania waszych pasji i ambitnych badań. Uroczysty dzień promocji jest szczególnie radosny dla władz uczelni, waszych przełożonych w jednostkach i Państwa bliskich. Wszyscy cieszymy się z Waszego sukcesu i osiągnięć naukowych, ale przede wszystkim wierzymy, że poszerzycie znakomitą kadrę naukowo-badawczą. W tym ważnym dniu z wielką radością witam wszystkich, którzy przyjęli nasze zaproszenie i zaszczycili nas swoją obecnością.

[...] W uczelni przywiązujemy wielką wagę do tradycji akademickich, a taką tradycją wywiązującą się od powstania uniwersytetów w średniowieczu jest nadawanie kolejnych stopni naukowych. To jest chlubne dziedzictwo akademickie, które będziemy kultywować i o którym musimy pamiętać, przekazując je kolejnym pokoleniom. Tradycja jest bardzo ważna. To fundament, na którym należy budować teraźniejszość i przyszłość.

Stopień doktora wywodzi się od prawa *licentia ubique docendi*, nadanego w pierwszej połowie XIII w. (1231 r.) Uniwersytetowi w Paryżu przez papieża Grzegorza IX. Doktor to mistrz w nauczaniu i prowadzeniu badań. Tego oczekujemy od nowo promowanych doktorów. Zawsze stawiajcie przed sobą trudne i ambitne zadania badawcze, bądźcie konsekwentni w ich realizacji, gdyż to jest przyszłością rozwoju nauki. Nie idźcie drogą na skróty, koniunkturalizmu i przyczynkowości, gdyż efekty takiej pracy będą nikłe.

W Polsce habilitacja jest najwyższym stopniem naukowym, po którym można jeszcze ubiegać się o tytuł naukowy profesora. Tradycja nadawania habilitacji powstała w uniwersytetach pruskich na przełomie XVII i XVIII w., chociaż zwyczaj ten odnosi się do średniowiecznych uprawnień *venia legendi*, dających prawo samodzielnego prowadzenia wykładów, nauczania i realizacji badań naukowych w uczelniach akademickich. Od wielu lat w Polsce toczy się dyskusja nad utrzymaniem habilitacji. Są głosy krytyczne, przemawiające za jej zniesieniem, i stanowiska wielu osób za jej utrzymaniem. Nie jestem zwolennikiem zniesienia habilitacji. To stopień uświetniony tradycją w Polsce. To stopień podkreślający samodzielność oraz odpowiedzialność naukowca i badacza za kreowanie rozwoju badań naukowych, ale również kształtowania dydaktyki i odpowiedzialności za nauczanie studentów szkół wyższych. Nie powinno się przekreślać tego, co oczywiste i zrozumiałe. Należy dbać o wysoki poziom postępowań habilitacyjnych, wartościowe osiągnięcia naukowe kandydata, ale nie pomijać tego jakże ważnego stopnia naukowego, za którym idą określone uprawnienia danej osoby i jednostki, w której pracuje.

Model kariery naukowej w Polsce był w okresie ostatnich trzydziestu lat kształtowany poprzez zmiany legislacyjne obejmujące szkolnictwo wyższe i naukę, finansowanie badań, a także przemiany polityczne, ekonomiczne i społeczne oraz zmieniające się warunki współpracy nauki polskiej ze światową. Zmiany legislacyjne były bardzo częste. Jak podaje profesor Roman Morawski w opracowaniu monograficznym pt. „Ewolucja modelu kariery naukowej i dylematy etyczne środowiska naukowego”, w tym czasie zmieniono 11 ustaw, a ponadto dokonano w nich 32 zmiany dotyczące bezpośrednio lub pośrednio awansów naukowych. To wszystko nie sprzyja rozwojowi naukowemu, który wymaga przede wszystkim spokoju

i stabilności prawnej oraz jasnych i równych dla wszystkich kryteriów w finansowaniu badań i ocenie osiągnięć naukowo-badawczych.

Uczelnie polskie i ich kadry, po okresie rozkwitu lat 90., stały przed kolejną próbą. Konstytucja dla nauki spowodowała istotne zmiany w systemie nauki i szkolnictwa wyższego. Podział uczelni na badawcze z dodatkowym finansowaniem z budżetu państwa, do których należy niewielka grupa uniwersytetów i politechnik oraz badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne, a także ścisłe powiązanie oceny ewaluacyjnej z uprawnieniami do nadawania stopni powodują niezdrową konkurencję. Wywołuje to zamieszanie i nie sprzyja rozwojowi kariery naukowej młodych pracowników, poza wąską grupą wybranych uczelni i instytutów. Zastąpienie punktozy hiperpunktozą w ocenie dyscyplin, wprowadzenie slotów, które deprecjonują osiągnięcia zespołów badawczych jednostki w ramach dyscypliny, pomniejszanie ważności lub pomijanie osiągnięć aplikacyjnych – to najistotniejsze wady oceny ewaluacyjnej. Ograniczone dotacje z budżetu państwa i konieczność pozyskiwania środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych, a z drugiej strony malejąca liczba studentów na skutek niżu demograficznego sprawiają, że uczelnie muszą zmienić dotychczasowy sposób funkcjonowania. Potrzebujemy nowych projektów naukowych, intensywnej współpracy z wiodącymi ośrodkami akademickimi świata, wspólnych badań, kształcenia dostosowanego do potrzeb praktyki. O tych problemach i priorytetowych działaniach informowałem społeczność akademicką naszej uczelni w swoim programie wyborczym. To są wyzwania, przed którymi stoimy, zarówno jako kadra zarządzająca, jak i pracownicy nauki, zwłaszcza młodzi, dla których jest to szczególnie ważne. To ich przyszłość, rozwój i stabilność pracy.

Rozważając te problemy, należy zadać pytanie: Dokąd zmierzasz, polska i europejska nauko? Czy dążysz do budowania wskaźników bibliometrycznych, które mają być wyznacznikiem awansów, pozycji naukowej i podstawy w przyznawaniu grantów? Czy powinnaś dążyć do efektów w postaci nowych odkryć, śmiałych idei, wizji i pomysłów, istotnie poszerzających naszą wiedzę, a następnie zmieniających nasze życie poprzez innowacje do gospodarki? To kluczowe i ważne pytania. Mają one fundamentalne znaczenie dla naszej przyszłości. Nie należy gonić za fatamorganą wskaźników, które nie mierzą wkładu pracowników w rozwój nauki i dyscyplin, nie sprzyjają rozwiązywaniu istotnych problemów naukowych i aplikacji osiągniętych wyników. Fatamorgana wskaźników rodzi kolejne problemy, takie jak obniżenie jakości publikacji. Nader częste odejście od holistycznego podejścia do przyczynowości nie sprzyja podnoszeniu jakości badań i publikacji. Nadmierne wyeksponowanie wskaźników bibliometrycznych przyczynia się również do potęgowania cytowań, służących nie podnoszeniu wartości merytorycznej i wzbogaceniu treści publikacji, a tylko zwiększaniu ich liczby i indeksu Hirscha. Takiego podejścia do badań i takiego rozwoju nauki powinniśmy się wystrzegać, gdyż nauka na tym tylko przegra. Mając na uwadze troskę o rozwój nauki w Polsce, musimy o tym pamiętać. Pragnę podkreślić, że obecne władze Ministerstwa Edukacji i Nauki widzą te problemy i czynią starania, aby je rozwiązywać. Wierzę, że będziemy dążyć do stabilności oraz promować efektywną i konsekwentną pracę naukową.

Szanowni Doktorzy Habilitowani i Doktorzy! Dzisiaj jest dzień, który wieńczy Państwa wieloletnią pracę i czas wielu osobistych wyrzeczeń. Gratulujemy sukcesów i wytrwałości w pracy naukowej. Dziękujemy Państwa bliskim za okazane Wam wsparcie w czasie realizacji badań do rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Wręczając Państwu dyplomy, potwierdzamy naszą ufność w to, że będziecie

godnymi następcami Waszych mistrzów, że spełnicie złożoną przysięgę doktorską.

Przed Państwem fascynujący czas. Dla doktorów habilitowanych początek samodzielnej pracy badacza naukowego, nowych możliwości, choć też uświadomienia sobie znacznie większej niż dotychczas osobistej odpowiedzialności. Dla doktorów jest to możliwość kontynuowania naukowej pasji i uczestnictwa w badaniach naukowych. Liczymy na Państwa pomysłowość i kreatywność, na twórcze zgłębianie wiedzy oraz prowadzenie badań i doświadczeń w poczuciu odpowiedzialności za los świata i ludzi. Przyjmijcie Państwo najlepsze życzenia, byście jak najczęściej cieszyli się twórczymi osiągnięciami i sławą naukową.

Obecna pozycja Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie jest dziełem wielu pokoleń badaczy, nauczycieli akademickich i wszystkich pracowników, którzy służyli rozwojowi naszej uczelni. Dzisiaj są z nami osoby, które związały swoje życie zawodowe z uczelnią na wiele lat, które w czasie długoletniej pracy rozwijały i unowocześniały Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie według swojej najlepszej wiedzy i umiejętności. Zwracam się obecnie do osób, które zostały odznaczane. Szanowni Państwo! Jesteście wielkim wsparciem dla młodych pokoleń naukowców, pracowników i studentów. W mądry i wyważony sposób łączycie przeszłość, teraźniejszość i przyszłość naszej uczelni. Medale, które zostaną Państwu wręczone, nadane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek złożonych i władz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, są wyrazem wdzięczności i uznania za długoletnią, rzetelną i twórczą pracę na rzecz szkolnictwa wyższego w Polsce i naszej uczelni. W imieniu społeczności naszego Uniwersytetu serdecznie Państwu dziękuję za wkład w rozwój uczelni, gratuluję sukcesów i życzę powodzenia we wszystkich działaniach. Bądźcie Państwo z nami w dalszych staraniach o pomyślną przyszłość uczelni!

Szanowni Państwo!

Uniwersytet zawsze symbolizował wolność: wolność nauki, dyskusji i przekonań. Wolność akademicka jest wielką wartością, której powinniśmy bronić. Nie możemy się godzić, by decyzja jednego człowieka podważała kompetencje recenzentów, uchwały rad wydziałów czy dyscyplin naukowych. Niestety z taką sytuacją spotkaliśmy się w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, gdy wyróżnienia prac doktorskich przyznane na wniosek recenzentów i potwierdzone stosownymi uchwałami rad wydziałów i dyscyplin nie tylko z naszej uczelni były pomijane. Dzisiaj to niechlubne postępowanie będzie naprawione i zostaną wręczone dyplomy potwierdzające wyróżnienie rozprawy wszystkim tym doktorom, którzy w minionych czterech latach byli pominięci i nie otrzymali tego należnego dokumentu. Mam nadzieję, że takie godne ubolewania zdarzenia nigdy więcej nie wydarzą się w naszym uniwersytecie i każdy, kto otrzyma wyróżnienie zgodnie z prawem i obowiązującą procedurą, będzie odpowiednio uhonorowany i doceniony. To nie jest tylko kwestia dyplomu za wyróżniającą rozprawę doktorską, ale przede wszystkim równości traktowania każdego członka społeczności akademickiej i każdego obywatela naszego kraju, co podkreśla bardzo mocno Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Kończąc moje wystąpienie, raz jeszcze dziękuję Państwu za przybycie. Życzę wszystkim Państwu dużo pomyślności oraz sukcesów zawodowych i osobistych. Cieszymy się i bądźmy dumni z rozwoju naszej Uczelni oraz z osiągnięć naszych pracowników, doktorantów i studentów."

Nagrody dla najlepszych

Na zdjęciach z JM Rektorem Krzysztofem Kowalczykiem Bartosz Sotowiej

Barbara Sawicka

Dominik Szwajgier

Dariusz Dziki

Cezary Kwiatkowski

Grzegorz Zajac

Uroczyste wręczenie nagród projakościowych dla najlepszych naukowców Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbyło się 29 czerwca 2021 r. Z rąk JM Rektora Krzysztofa Kowalczyka oraz prorektora Andrzeja Marczyka odebrali je: z Wydziału Agrobioinżynierii – prof. dr hab. Barbara Sawicka; prof. dr hab. Cezary Kwiatkowski, dr hab. Elżbieta Harasim, prof. uczelni, dr Kamila Rybczyńska-Tkaczyk, prof. dr hab. Barbara Kołodziej, dr hab. Jacek Pranagał, prof. uczelni, dr hab. Małgorzata Haliniarz, prof. uczelni, dr Grażyna Kowalska, prof. dr hab. Halina Smal, dr hab. Sławomir Ligęza, prof. uczelni, dr hab. Edyta Paczos-Grzęda, prof. uczelni; z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej: dr hab. Sebastian Gnat, prof. uczelni, dr hab. Aneta Nowakiewicz, prof. uczelni, lek. wet. Dominik Łagowski, prof. dr hab. Ewa Tomaszewska, prof. dr hab. Stanisław Winiarczyk, prof. dr hab. Łukasz Adaszek, dr hab. Dagmara Stępień-Pyśniak, prof. uczelni, dr hab. Roman Dąbrowski, prof. uczelni, dr hab. Iwona Puzio, prof. uczelni, dr hab. Piotr Listos, prof. uczelni; z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki: prof. dr hab. Katarzyna Ognik, prof. dr hab. Bożena Nowakowicz-Dębek, prof. dr hab. Eugeniusz R. Grela, dr hab. Łukasz Włazło, prof. uczelni, prof. dr hab. Anna Czech, prof. dr hab. Iwona Janczarek, dr hab. Anna Winiarska-Mieczan, prof. uczelni, prof. dr hab. Mariusz Florek, dr Anna Stępniewska, prof. dr hab. Joanna Barłowska; z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu: dr hab. Agnieszka Najda, prof. uczelni, dr hab. Agnieszka Jamiołkowska, prof. uczelni, dr hab. Elżbieta Mielniczuk, prof. uczelni; z Wydziału Inżynierii Produkcji: dr hab. inż. Tomasz Oniszczuk, prof. uczelni, prof. dr hab. Dariusz Dziki, dr hab. inż. Grzegorz Zajac, prof. uczelni, prof. dr hab. Krzysztof Józwiakowski, dr inż. Maciej Combrzyński, prof. dr hab. Agnieszka Wójtowicz, prof. dr hab. Sławomir Kocira, dr hab. inż. Zbigniew Krzysiak, prof. uczelni, prof. dr hab. Dariusz Andrejko, dr hab. inż. Katarzyna Kozłowicz, prof. uczelni, mgr inż. Patrycja Pochwatka, dr hab. inż. Renata Różyło, prof. uczelni; z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii: dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. uczelni, dr hab. Adam Waśko, prof. uczelni, dr hab. Michał Świeca, prof. uczelni, prof. dr hab. Urszula Gawlik-Dziki, dr hab. inż. Dominik Szwajgier, prof. uczelni, dr hab. Aldona Sobota, prof. uczelni, dr hab. Urszula Złotek, prof. uczelni, dr hab. Urszula Pankiewicz, prof. uczelni; z Wydziału Biologii Środowiskowej: dr hab. Siemowit Muszyński, prof. uczelni, dr hab. Arkadiusz Matwijczuk, prof. uczelni, dr hab. Adam Bownik, prof. uczelni, dr hab. Marta Arczewska, prof. uczelni.

Fot. Maciej Niedziółka

Związek Uczelni Lubelskich

23 czerwca 2021 r. w Sali Senatu UP w Lublinie odbyło się posiedzenie Związku Uczelni Lubelskich, podczas którego zostało podpisane porozumienie pomiędzy ZUL a Uniwersytetem Medycznym w Lublinie.

W spotkaniu uczestniczyli jego gospodarz rektor UP w Lublinie Krzysztof Kowalczyk oraz rektorzy czterech innych lubelskich uczelni: Wojciech Załuska (UM), Radosław Dobrowolski (UMCS), Zbigniew Pater (PL), ks. Mirosław Kalinowski (KUL). Zostały złożone sprawozdania z prac ZUL w zakresie dydaktyki, które przedstawili: prorektor UMCS Dorota Kołodyńska („Sustainable Development Management”), prorektor PL Paweł Drożdżel („Wzornictwo przemysłowe”), prorektor UP Urszula Kosior-Korzecka („Management in Smart Agrikulture”). Informacje z działalności zespołu prorektorów właściwych ds. rozwoju, współpracy i cyfryzacji zaprezentowali prorektorzy ds. rozwoju uczelni, a informacje z działalności zespołu prorektorów właściwych ds. nauki i badań – prorektorzy ds. nauki. Kanclerze uczelni przedstawili wyniki działalności zespołu ds. administracyjnych.

Oprac. MJ

20 lipca 2021 r. w Sali Senatu UMCS podpisano umowę o współpracy dydaktycznej między członkami ZUL a UMCS, PL i UP.

Podczas spotkania uczelnie były reprezentowane przez rektorów Radosława Dobrowolskiego (UMCS) i Krzysztofa Kowalczyka (UP) oraz prorektorów: Dorotę Kołodyńską (UMCS), Urszulę Kosior-Korzecką (UP), Pawła Drożdżela i Wojciecha Franusa (PL). W ramach umowy uczelnie określiły zasady współpracy stron przy przygotowaniu i prowadzeniu wspólnych inicjatyw dydaktycznych, w tym kierunków studiów, wspólnych wykładów, szkoleń, warsztatów, webinarów itp.

Jak powiedział JM Rektor Krzysztof Kowalczyk: „Współpraca dydaktyczna funkcjonowała pomiędzy lubelskimi uczelniami już od wielu lat. [...] W tej chwili podpisujemy umowę, która te sprawy proceduralnie sformalizuje. Dzięki temu będziemy mogli pewne działania w zakresie dydaktycznym znacznie wzmocnić i przyspieszyć z korzyścią dla naszych uczelni, ale przede wszystkim studentów. Chcemy, żeby uzyskiwali oni jak najlepsze kompetencje i znajdowali te oferty pracy, które są dla nich najbardziej interesujące i przydatne”.

Prorektor Dorota Kołodyńska dodała: „Od kilku miesięcy pracują zespoły robocze, których zadaniem jest opracowanie nowych kierunków studiów. Obecnie takie nowości powstają w każdej uczelni – będą to studia ogólnoakademickie I stopnia

prowadzone w języku angielskim. Na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej procedowany jest program pn. «Sustainable development management». Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przygotowuje kierunek pn. management in smart agriculture, zaś Politechnika Lubelska wzornictwo przemysłowe. [...] W planach jest także czwarty kierunek, obecnie procedowany przez uczelnie, pn. ochrona własności intelektualnej. [...] Pozostałe kierunki [...] powstają w ramach współpracy, ale są osadzone w poszczególnych uczelniach. Natomiast ochrona własności intelektualnej będzie naszym wspólnym kierunkiem, do którego będziemy mieli wspólne prawa”.

Prorektor Urszula Kosior-Korzecka wspomniała, że „wszystkie obecnie opracowywane kierunki studiów, poza ochroną własności intelektualnej, przygotowywane są w języku angielskim i polskim. Będą to studia pierwszego stopnia, inżynierskie, o profilu ogólnoakademickim, trwające 7 semestrów. Prace są już bardzo zaawansowane. Poszczególne zespoły stworzyły plany studiów. Dla każdego kierunku przedstawiono także propozycję sylwetki absolwenta oraz opis efektów uczenia się.”

Oprac. MJ

Spotkanie Związku Uczelni Lubelskich na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie
Fot. Alicja Jaroszevska

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Mariana Wesołowskiego

Wystąpienie JM Rektora Krzysztofa Kowalczyka

Na pierwszym planie
JM Rektor Krzysztof Kowalczyk
i prof. dr hab. dr h.c. Marian Wesołowski

W kalendarzu uroczystości akademickich są wyjątkowe dni, w których w szczególny sposób doceniamy i honorujemy osoby wybitne: zasłużone dla nauki, rozwoju społeczeństwa i współpracy między ośrodkami naukowymi. Jedną z takich uroczystości jest nadanie tytułu doktora honoris causa. Uroczystość ta jest zawsze podniosłym i godnym wydarzeniem. Osoby wyróżnione tym zaszczytnym tytułem są ludźmi wyjątkowymi. Jednak szczególnego znaczenia nabiera fakt, w którym społeczność akademicka nadaje tytuł doktora honoris causa pracownikom z własnego grona, podkreślając w ten sposób ich zasługi dla macierzystej uczelni, doceniając i dziękując w ten sposób za ich działalność organizacyjną, społeczną, ale przede wszystkim uznając za wielki ich wkład w rozwój uczelni i nauki. To zaszczytne wyróżnienie w imieniu społeczności akademickiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie nadajemy dzisiaj Panu profesorowi Marianowi Wesołowskiemu, profesorowi honoris causa Uniwersytetu Rolniczego we Lwowie z siedzibą w Dublinach, doktorowi honoris causa Uniwersytetu Techniczno-Leśnego we Lwowie, członkowi Krymskiej Akademii Nauk, członkowi licznych komitetów, towarzystw i rad naukowych, wieloletniemu kierownikowi Katedry Herbologii i Technik Uprawy Roślin, dziekanowi Wydziału Rolniczego i rektorowi czterech kadencji Akademii Rolniczej, a po zmianie nazwy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Tytuł doktora honoris causa nadawany jest naukowcom i profesorom posiadającym uznany i cenny dorobek naukowo-badawczy oraz szeroką współpracę naukową z innymi ośrodkami naukowymi. Taką osobą, która spełnia te wszystkie kryteria, jest prof. dr hab. Marian Wesołowski. Pan Profesor to wybitny herbolog, ekolog i uprawowca, wizjoner, organizator i pomysłodawca wielu projektów naukowych, dydaktycznych oraz inicjator i wykonawca wielu inwestycji w naszym Uniwersytecie.

Osiągnięcia naukowo-badawcze prof. dr. hab. Mariana Wesołowskiego są bardzo duże. Pan Profesor jest autorem licznych rozpraw naukowych, artykułów, komunikatów naukowych, książek, skryptów, patentów, wzorów użytkowych i ekspertyz. W badaniach naukowych zajmował się między innymi: bioróżnorodnością zespołów roślinnych w ekosystemach rolniczych; biologią, ekologią i zwalczaniem chwastów ze szczególnym uwzględnieniem metod profilaktycznych i mechanicznych oraz stosowaniem zminimalizowanych dawek herbicydów; bankiem diaspory chwastów w glebach i materiałach nasiennych; odpornością chwastów na herbicydy; uprawą roślin w płodozmianach specjalistycznych i monokulturach; uprawą roli i jej uproszczeniami. Pan Profesor opracował mapy rozmieszczenia najgroźniejszych gatunków chwastów segetalnych w rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski oraz wykazał związek pomiędzy zachwaszczeniem aktualnym roślin zbożowych a bankiem diaspory chwastów w glebie. Te badania były i są ważne nie tylko dla rozwoju nauk agronomicznych, ale przede wszystkim służą praktyce rolniczej i nabierają szczególnego znaczenia zwłaszcza teraz w odniesieniu do nowej strategii Unii Europejskiej, jakim jest Zielony Ład.

Badania naukowe prof. dr. hab. Mariana Wesołowskiego przyczyniały się również do rozwoju współpracy naukowej z uniwersytetami i instytucjami z innych ośrodków Polski i Europy, w tym zwłaszcza Ukrainy. To wszystko przyczyniało się do budowania wzajemnego zaufania, ale również czyniło naukę otwartą dla każdego człowieka, służącą człowiekowi oraz rozwojowi gospodarki

i społeczeństwa. To doniosłe przesłanie nauki było zawsze najważniejsze w pracy badawczej Pana Profesora.

Wniosek o nadanie Panu Profesorowi Marianowi Wesołowskiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie złożony przez Wydział Agrobiotechnologii został poparty przez społeczność akademicką z pozostałych wydziałów naszej uczelni i pozytywnie zaopiniowany przez Senat naszego Uniwersytetu. Osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne i organizacyjne zostały pozytywnie ocenione przez Panów Recenzentów: prof. dr. hab. Stanisława Krasowicza z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach oraz prof. dr. hab. Marka Marksa z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Uchwałą z dnia 25 czerwca 2021 r. Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie nadał tytuł doktora honoris

causa Panu Profesorowi Marianowi Wesołowskiemu. Nadając ten zaszczytny tytuł honorowy, nasza Uczelnia składa podziękowanie i wdzięczność wielce szanownemu Panu Profesorowi nie tylko za wspierającą działalność naukową i dydaktyczną, ale przede wszystkim za rozwój i rozbudowę Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Bardzo dobra infrastruktura badawcza, a zwłaszcza nowoczesne budynki dla wydziałów Nauk o Żywności i Biotechnologii, Medycyny Weterynaryjnej, Inżynierii Produkcji, Biblioteki są znakomitą wizytówką naszego Uniwersytetu i Lublina.

Wielce Szanowny Panie Profesorze, w tym ważnym i uroczystym dniu nie tylko dla Pana, ale także dla społeczności akademickiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, proszę przyjąć najlepsze życzenia wszelkiej pomyślności, zdrowia i sukcesów oraz wiele zadowolenia i radości w życiu osobistym i rodzinnym.

Laudacja wygłoszona 16 września 2021 r. przez prof. dr. hab. Andrzeja Marczuka, prorektora ds. kadr

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Dostojny Doktorze Honoris Causa,
Szanowni Państwo!

Przypadł mi zaszczyt wygłoszenia laudacji z okazji nadania godności Doktora Honoris Causa wybitnemu uczonemu, Profesorowi Marianowi Wesołowskiemu. Czuję się wyróżniony, ponieważ przyszło mi dokonać pochwały i przedstawić dokonania osoby doskonale znanej dostojnemu gremium, Rektorowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie czterech kadencji, dzięki któremu nasza Alma Mater zawdzięcza dzisiejszy wizerunek nowoczesnej, przyjaznej pracownikom i studentom uczelni.

Tytuł honorowy – doktor honoris causa wiąże się z tradycją wprowadzoną w XV w. przez Uniwersytet w Oksfordzie w celu honorowania osób szczególnie zasłużonych, cieszących się szacunkiem i uznaniem. Decyzja o wyróżnieniu tym tytułem jest zawsze poprzedzana szczegółową analizą osiągnięć i zasług kandydata. Dzisiaj, z woli Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, wobec jednoznacznie pozytywnych recenzji, w obecności znamienitych gości, celebруемy takie właśnie podniosłe wydarzenie.

Szanowni Państwo,

Prof. dr. hab. Marian Wesołowski urodził się 1 stycznia 1949 r. w rodzinie chłopskiej we wsi Wrzelów, położonej na terenie Powiatu Lubelskiego. Od najmłodszych lat związany był z rolnictwem, produkcją rolniczą i ogrodnictwem oraz problemami wsi. W latach 1962–1966 uczęszczał do Liceum

Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Opolu Lubelskim. Po pomyślnym złożeniu egzaminów wstępnych podjął studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Pracę magisterską wykonał w Zakładzie Uprawy Łąk i Pastwisk pod kierunkiem profesora Henryka Kerna. Studia wyższe ukończył z wyróżnieniem w 1971 r., otrzymując dyplom magistra inżyniera rolnictwa.

Na krótko podjął pracę na stanowisku agronoma w Gromadzkiej Radzie Narodowej w Łaziskach. W dniu 1 listopada 1971 r. został zatrudniony w Zakładzie Ogólnej Uprawy Roli i Roślin WSR w Lublinie na etacie asystenta naukowo-technicznego. Po nieco ponad roku pracy został awansowany na etat starszego asystenta naukowo-dydaktycznego. Pracę doktorską pt. „Skład gatunkowy i liczba nasion chwastów w glebach południowo-wschodniej Polski” wykonał pod kierunkiem prof. dr. hab. Franciszka Pawłowskiego. Stopień doktora nauk rolniczych nadany decyzją Rady Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskał w 1976 r. W tym samym roku został przeniesiony na stanowisko adiunkta i kontynuował prace badawcze dotyczące herbologii. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie uprawy roli i roślin uzyskał w 1981 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Zanieczyszczenie diasporami chwastów ważniejszych jednostek glebowych w makroregionie południowo-wschodnim i środkowym”. Zarówno praca doktorska, jak i rozprawa habilitacyjna zostały wyróżnione Nagrodą Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Po wygraniu konkursu,

od 1 czerwca 1982 r. przez kolejne 8 lat pracował w Katedrze Ogólnej Uprawy Roli i Roślin na stanowisku docenta. W 1989 r. objął kierownictwo tej Katedry. W dniu 1 marca 1990 r. prof. dr hab. Marian Wesołowski otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych, a w roku 1995 minister edukacji narodowej mianował Go na stanowisko profesora zwyczajnego, na którym pracował do przejścia na emeryturę w 2019 r., po 48 latach pracy zawodowej.

Omawiając działalność naukową Pana Profesora, oprę się na opinii recenzentów. Profesor dr hab. Marek Marks zwraca uwagę, iż zainteresowania badawcze, rozbudowana tematyka dorobku naukowego i wielkość dokonań Pana prof. dr hab. Mariana Wesołowskiego czynią, że precyzyjna ocena działalności naukowej staje się niezwykle trudna, bowiem musi być wielowątkowa i bardzo rozbudowana. Jego praca koncentrowała się wokół zagadnień ważnych nie tylko z naukowego oraz poznawczego punktu widzenia, lecz również możliwości praktycznego wdrożenia wyników badań. Pan Profesor skupiał się na zagadnieniach stosunkowo mało rozpoznanych, niejednokrotnie nowych, ważnych dla nauki i praktyki rolniczej regionu Lubelszczyzny. Szereg prowadzonych wątków badawczych dotyczyło uwarunkowań siedliskowych i czynników agrotechnicznych wpływających na plonowanie roślin na terenie Polski południowo-wschodniej.

Wczesny dorobek publikacyjny ogniskował się wokół zagadnień związanych z zanieczyszczeniem gleb diasporami chwastów oraz biologią, ekologią i zwalczaniem chwastów segetalnych ze szczególnym uwzględnieniem różnych metod ograniczania zachwaszczenia (profilaktyka, metody mechaniczne, stosowanie herbicydów). Prace obejmowały między innymi analizy składu gatunkowego i masy chwastów w łanie, a także pełną analizę banku nasion i owoców chwastów w glebach Lubelszczyzny. Przyczyniły się do opracowania progów szkodliwości i map rozmieszczenia najgroźniejszych gatunków chwastów segetalnych w rolniczej przestrzeni produkcyjnej kraju. Umożliwiły wykazanie relacji przyczynowej między zasobami diaspor chwastów w glebie a zachwaszczeniem aktualnym łanów zbóż. Pan prof. dr hab. Marian Wesołowski, badając możliwości ograniczania dawek herbicydów w polowej uprawie roślin rolniczych, był pionierem badań z zakresu ochrony środowiska. Z ochroną środowiska rolniczego była również związana problematyka badań dotycząca uprawy międzyplonów ozimych i plonów wtórnych. Zajmował się bioróżnorodnością zespołów roślinnych w ekosystemach rolniczych, uprawą roślin w płodozmianach specjalistycznych i monokulturach, uprawą roli i jej uproszczeniami, żyznością gleb powiązaną z ilością i jakością resztek pożywnych, niekonwencjonalnymi

metodami podnoszenia urodzajności gleb i wydajności różnych roślin uprawnych. W dorobku naukowym Pana Profesora są publikacje obejmujące modyfikacje i innowacyjne rozwiązania stosowane w agrotechnice buraka cukrowego, ziemniaka, pszenżyta ozimego oraz roślin bobowatych. Jego aktywna postawa, zaangażowanie, pomysłowość oraz determinacja w podejmowanych działaniach umożliwiły stworzenie własnej szkoły naukowej, kreującej podstawy naukowe współczesnej herbológii i innowacyjnych technologii uprawy wybranych roślin w siedlisku rolniczym regionu południowo-wschodniej Polski.

Prof. dr hab. Stanisław Krasowicz wskazuje, że prof. dr hab. Marian Wesołowski był jednym z organizatorów i aktywnym uczestnikiem prac Krajowego Zespołu Badawczego „Rejonizacja Chwastów Segetalnych w Polsce”. Zespół ten grupujący pracowników uczelni i instytutów badawczych z całego kraju upowszechnił nową filozofię myślenia i postępowania w zakresie zwalczania chwastów. Wynikała ona z koncepcji rozwoju zrównoważonego i dążenia do ograniczenia niekorzystnego wpływu rolnictwa na środowisko przyrodnicze oraz zdrowie ludzi i zwierząt. Dorobek naukowy prof. dr hab. Mariana Wesołowskiego dowodzi Jego doskonałej znajomości rolnictwa, specyfiki produkcji roślinnej oraz rozpoznawania potrzeb ustawicznego podejmowania nowych wyzwań badawczych, a także umiejętności trafnego formułowania problemów badawczych. Pan Profesor jest postrzegany jako niekwestionowany autorytet w zakresie herbológii.

W liczbach dorobek prof. dr hab. Mariana Wesołowskiego przedstawia się imponująco. W sumie jest autorem i współautorem 365 publikacji, w tym 250 rozpraw naukowych, 73 artykułów i komunikatów naukowych, 13 książek i skryptów. Jest też współautorem 26 patentów i wzorów użytkowych oraz 10 ekspertyz.

Ogromne są zasługi Profesora w zakresie kształcenia kadry naukowej. Pełnił funkcję promotora w 14 przewodach doktorskich oraz w 2 postępowaniach o nadanie tytułu doktora honoris causa. Wykonał 30 recenzji prac doktorskich i 24 rozpraw oraz postępowania awansowych w przewodach habilitacyjnych. Zrecenzował 19 wniosków do tytułu naukowego profesora, 18 wniosków na stanowisko profesora. Ponadto opracował 170 innych recenzji, w tym projektów badawczych, prac do druku, podręczników, skryptów. Brał czynny udział w 25 zagranicznych sympozjach, konferencjach i kongresach naukowych. Był organizatorem 7 konferencji krajowych i 2 międzynarodowych. Wypromował 80 magistrów inżynierów rolnictwa. Takie zainteresowanie dyplomantów dostojnym Doktorem Honoris Causa jako promotorem wynikało z Jego postawy moralnej, przejawiającej się

życzliwością i szacunkiem w stosunku do pracowników i studentów.

Działalność organizacyjna, a zwłaszcza Jego zaangażowanie w rozwój naszej Uczelni i jej rozbudowę jest nie do przecenienia. Pan Profesor przez 30 lat pełnił funkcję kierownika katedry (najpierw w latach 1989–2010 Katedry Ogólnej Uprawy Roli i Roślin, a od 2010 r. Katedry Herbológii i Technik Uprawy Roślin). Był prodziekanem Wydziału Rolniczego w latach 1987–1990 oraz przez dwie kadencje (1990–1996) dziekanem Wydziału Rolniczego. W latach 1996–2002 przez dwie kadencje pełnił funkcję rektora Akademii Rolniczej w Lublinie. W 2008 roku Kolegium Elektorów naszej Uczelni powierzyło kolejny raz prof. dr. hab. Marianowi Wesołowskiemu funkcję rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Funkcję tę Pan Profesor sprawował przez kolejne dwie kadencje, w latach 2008–2016.

Pan prof. dr. hab. Marian Wesołowski był inicjatorem oraz skutecznie zabiegał o uzyskanie funduszy na budowę obiektów dydaktyczno-badawczych uczelni, w tym: Agro II, Centrum Kongresowego, budynku przy ulicy Skromnej 8 dla Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii, Biblioteki Głównej, budynku Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowego Nowych Technik i Technologii dla Wydziału Inżynierii Produkcji przy ulicy Głębokiej 28 oraz Innowacyjnego Centrum Patologii i Terapii Zwierząt dla Wydziału Medycyny Weterynaryjnej przy ulicy Głębokiej 30. Śmiałem twierdzić, że dzięki tym inwestycjom dzisiaj nasza uczelnia dobrze radzi sobie na bardzo trudnym rynku edukacyjnym. Przeprowadził restrukturyzację gospodarstw doświadczalnych i włączył je w struktury uczelni. Jako rektor utworzył Wydział Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Wydział Nauk Rolniczych w Zamościu. Był organizatorem punktów filialnych w Opolu Lubelskim i Krasnymstawie. Senat kierowany przez Niego inicjował i utworzył kilkanaście nowych kierunków studiów. W 1997 r. założył czasopismo Akademii Rolniczej „Aktualności” oraz wprowadził flagę uczelni.

Efektywna praca i zaangażowanie Pana Profesora znalazło uznanie nie tylko w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, ale także wśród mieszkańców Lubelszczyzny, czego wynikiem był wybór na posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej IV Kadencji. Prof. dr. hab. Marian Wesołowski pełnił funkcję przewodniczącego Kolegium Rektorów Szkół Publicznych Lubelszczyzny w latach 2000–2001 oraz 2009–2010, prezesa Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UP w Lublinie w latach 2003–2006, przewodniczącego Sekcji Przyrodniczych Podstaw Produkcji Roślinnej w Komitecie Uprawy Roślin PAN w latach 2003–2007. Pan Profesor był przez 3 kadencje członkiem Komitetu Uprawy Roślin

PAN, w latach 1993–1995, 1999–2010, 2011–2014, członkiem Prezydium Komitetu Uprawy Roślin PAN w latach 2003–2007, członkiem Sekcji Rolniczej w Zespole P06 Komitetu Badań Naukowych w latach 1994–1995. Ponadto był członkiem: Zarządu Głównego Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Rady Naukowej IUNG w Puławach, Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie, Rady Naukowej „Annales UMCS”, sectio „Agricultura”. Jest członkiem rzeczywistym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz członkiem: International Soil Tillage Research Organization, Polskiego Towarzystwa Nauk Agrotechnicznych i Polskiego Towarzystwa Ochrony Roślin.

Wybitna działalność naukowa i organizacyjna prof. dr. hab. Mariana Wesołowskiego została doceniona nie tylko w Polsce, ale również za granicą. W 2001 r. Pan Profesor otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Rolniczego we Lwowie z siedzibą w Dublinach, a w 2013 r. tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Techniczno-Leśnego we Lwowie. Jest członkiem zagranicznym Krymskiej Akademii Nauk.

Za swoje ogromne zaangażowanie i przebogatą działalność na polu naukowo-badawczym, dydaktyczno-wychowawczym i organizacyjnym został uhonorowany wieloma nagrodami. Otrzymał 14 nagród resortowych ministra oraz szereg odznaczeń państwowych, uczelnianych i innych.

Wśród nich są: Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Pro Ecclesia et Pontifice nadany przez papieża Jana Pawła II, Medal 80-lecia NIK w Niepodległej Polsce, medal „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Lubelskiego”, medal „Za Zasługi dla Miasta Lublin”, Medal 700-lecia Miasta Lublin, Resolutio pro Laude Academica oraz szereg medali okolicznościowych przyznawanych przez

Od lewej na pierwszym planie prof. prof. Krzysztof Kowalczyk, Barbara Kotodziej, doktor honoris causa Marian Wesołowski
Fot. Alicja Jaroszevska

uniwersytety przyrodnicze i rolnicze w kraju i za granicą.

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Wyróżniając Cię godnością doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wyrażamy uznanie i najgłębszy szacunek dla Twoich dokonań. Wykazałeś się umiejętnością harmonijnego łączenia działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej ze wspieraniem procesów rozwoju, modernizacji i promocji Uniwersytetu

Przyrodniczego w Lublinie. Szczególnie należy zaakcentować zaangażowanie i wkład Pana Profesora w rozwój Uczelni, jej dostosowanie do współczesnych realiów oraz wzbogacenie i unowocześnienie bazy dydaktyczno-badawczej.

Szanowny Panie Profesorze,

Zechciej przyjąć od nas wszystkich życzenia wszelkiej pomyślności w życiu osobistym, a nade wszystko dobrego zdrowia i dużo siły do stawiania czoła kolejnym wyzwaniom.

Wykład wygłoszony przez doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Mariana Wesołowskiego 16 września 2021 r.

Fot. Alicja Jaroszevska

Wasza Magnificencjo, Wielce Szanowny Panie Rektorze,

Prześwietny Senacie Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie,

Ekscelencje,

Magnificencje,

Państwo Parlamentarzyści,

Szanowni i Dostojni Goście, uczestnicy dzisiejszej uroczystości,

Panie i Panowie,

Nadanie godności doktora honoris causa, jakim darzy mnie społeczność Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, uczelni z którą związany jestem od 1966 r., jest wspianiałym wyróżnieniem. Stało się ono powodem mojego głębokiego wzruszenia oraz okazją do zadumy nad tym, co osiągnąłem w dotychczasowej działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i kształceniowej.

Dla pracownika naukowego, który bez mała całe dorosłe życie związał się z działalnością akademicką, jest to wyróżnienie szczególne. Z pewnością

każdy na moim miejscu zastanawiałby się, czy na taki tytuł zasługuje. Myśli takie kłębią się w moim umyśle tym bardziej, gdyż w przeszłości pełniłem funkcje dziekana i rektora naszej uczelni i z tej racji sam inicjowałem lub decydowałem o nadaniu tytułu doktora honorowego wybitnym luminarzom nauki, hierarchom kościelnym albo działaczom społecznym. Wiem zatem, jak nieprzeciętnymi dokonaniem powinien się legitymować kandydat do tytułu doktora honoris causa.

Magnificencjo, Panie Rektorze, pragnę Panu serdecznie podziękować za inicjatywę, a następnie przeprowadzenie całego postępowania dowodowego w kwestii nadania mi godności doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Dziękuję serdecznie ponad 70 profesorom tytularnym ze wszystkich wydziałów Uniwersytetu, którzy poparli inicjatywę Pana Rektora. Wysokiemu Senatowi dziękuję za przychylność i podjęcie uchwały nadającej mi ten zaszczytny tytuł, która niewątpliwie była możliwa po przybliżeniu moich dokonań przez Panią Dziekan Wydziału Agrobiotechnologii prof. dr. hab. Barbarę Kołodziej i wysłuchaniu w dyskusji głosów członków całego Senatu. Panu prof. dr. hab. Andrzejowi Marcukowi, Prorektorowi UP w Lublinie, dziękuję za przyjęcie roli promotora przewodni doktorskiego oraz wygłoszoną laudację. Panom Profesorom Markowi Marksowi z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Stanisławowi Krasowiczowi z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach serdecznie dziękuję za pozytywne recenzje całości kształtu mojej aktywności w charakterze nauczyciela akademickiego.

Szanowni Państwo,

Zdaję sobie sprawę z tego, iż nie jestem herosem. Sam w pojedynkę niewiele mógłbym zdziałać. Zatem niech mi wolno będzie powiedzieć, iż przyjmując dzisiejsze wyróżnienie, zaciągam dług

wdzięczności względem osób i instytucji, z którymi przyszło mi współpracować, a tym bardziej żyć.

W pierwszej kolejności dziękuję mojej Rodzinie, w szczególności śp. Rodzicom i śp. Żonie Zofii za stworzenie dogodnych warunków najpierw do zdobycia gruntownego wykształcenia, a następnie owocnej pracy zawodowej. Śp. Małżonka, która 5 lat temu odeszła na wieczną służbę do Pana, była dla mego okrętu życiowego przysłowiowym wiatrem i żaglem. Jej wykształcenie humanistyczne oraz dobroć i życzliwość dla ludzi niewątpliwie wywierały pozytywny wpływ na moją działalność pedagogiczną i twórczość naukową. Dziękuję Córkom Marcie i Sylwii wraz z Rodzinami, które rozumiały w młodości, że tata niekiedy musi pracować naukowo także w dni ustawowo wolne od pracy. Ukochane Córki z powodzeniem kontynuują pracę naukową taty. Dziękuję za dzisiejszą obecność droгим Wnukom Pawłowi i Kacprowi, którzy pobierają naukę na studiach prawniczych lub w klasie licealnej. Na sali jest Siostra Danuta wraz z Rodziną, której dziękuję za lata beztrudnego dzieciństwa w powiatowej wsi Wrzeliów. Podobne słowa kieruję do innych członków bliższej i dalszej Rodziny, która zaszczyliła swoją obecnością dzisiejszą uroczystość.

Nie mogę zapomnieć o moim Mistrzu śp. prof. dr. hab. Franciszku Pawłowskim, doktorze honoris causa naszej Uczelni z 2003 r., który przyjął mnie do pracy w 1971 r. w charakterze asystenta naukowo-technicznego, stwarzając jednocześnie warunki do nieskrępowanej pracy naukowej. Pamiętam o koleżankach i kolegach z Katedry Ogólnej

Uprawy Roli i Roślin, a następnie z Katedry Herbológii i Technik Uprawy Roślin, którzy współtworzyli wspaniałą kolektyw badawczy i nie tylko.

Pełniąc zaszczytne funkcje dziekana Wydziału Rolniczego i rektora Akademii Rolniczej oraz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie miałem do pomocy wspaniałe działającą administrację, zarówno na szczeblach wydziałowych, jak i uczelnianych. Jestem przekonany, iż w znakomitej większości były to osoby niezwykle odpowiedzialne i sumiennie wykonujące obowiązki służbowe, często w warunkach niedoszacowania finansowego. W tym miejscu serdecznie dziękuję współpracującym ze mną Prorektorom, a mianowicie profesorom: Stanisławowi Baranowi, Andrzejowi Borowemu, Krzysztofowi Gołackiemu, Edwardowi Pałysowi i Zdzisławowi Targońskiemu. Trzej moi Prorektorzy odeszli na wieczną służbę do Pana, a mianowicie profesorowie: Eligiusz Madej, Krzysztof Kostro i Jerzy Horyński. Niech Dobry Bóg przyjmie ich do siebie.

Dziękuję wszystkim, których nie wymieniłem, a którzy przybyli z różnych stron Polski i są na tej sali, aby dzielić ze mną radość.

W tradycji wyróżniania osób tytułem doktora honoris causa jest przyjęte, że osoba wyróżniona tym tytułem przedstawia w formie wykładu problem, którym najczęściej zajmowała się w pracy naukowej. Ja postanowiłem Państwa zainteresować problemem chwastów segetalnych, które były, są i będą na różnych etapach rozwoju ekosystemów rolniczych oraz kształtowania się naturalnego otoczenia człowieka.

Herbologiczno-karpologiczne aspekty występowania chwastów w agrocenozach

Chwasty są nieodłącznym elementem agrocenoz. Towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów, to jest od czasu, kiedy zaczął się on zajmować rolnictwem i ogrodnictwem. Chwasty były zatem roślinnością pionierską, z którą starano się walczyć, wprowadzając w ich miejsce bardziej wydajne kultury uprawne.

Początkowo prymitywne formy organizacji i techniki gospodarowania nie uwzględniały szkodliwej konkurencyjności chwastów w stosunku do roślin uprawnych. Praktycznie nieograniczone zasoby ziemi pozyskiwane ze stepów lub puszczy oraz małe zaludnienie usprawiedliwiała niskie i mało-wartościowe plony. Pola nadmiernie zachwaszczone

Mak polny (*Papaver rhoeas*) w tanie rzepaku ozimego

pozostawiano jako odłogi, pełniące niekiedy funkcje zaniedbanych pastwisk. Dopiero na przełomie XVIII i XIX w. odstąpiono od prostych zmianowań dowolnych na rzecz uzasadnionych przyrodniczo i organizacyjnie płodozmianów. Zaczęto doskonalić metody i techniki uprawy roli oraz nawożenia, a także zwrócono uwagę na czystość materiału siewnego. Spowodowało to ograniczenie stanu i stopnia zachwaszczenia zasiewów, a w ślad za tym zminimalizowano straty z tytułu nadmiernego występowania chwastów w łanach pól uprawnych.

W Europie dopiero od około 170 lat zwalczanie chwastów stało się jednym z głównych haseł postępowego rolnictwa. Zaczęto propagować i udoskonalać, zwłaszcza w II połowie XX w. i na początku XXI w., racjonalne metody zwalczania chwastów. Na terenie Polski pierwsze wzmianki o celowości zwalczania chwastów odnajdujemy w dziele X. Krzysztofa Kluka (1779) zatytułowanym „O rolnictwie, zbożach, łąkach, chmielnikach, winnicach i roślinach gospodarskich”. Po drugiej wojnie światowej problemem zachwaszczenia pól uprawnych zaczęli zajmować się nie tylko rolnicy, ale również ekolodzy, fitosocjolodzy, biolodzy i reprezentanci innych dziedzin przyrodniczych. Ich działania wsparły sektory syntezy chemicznej krajowej i zagranicznej, dostarczając na rynek krajowy tysiące substancji aktywnych należących do różnych grup herbicydów, tj. środków najbardziej radykalnie ograniczających nadmierne występowanie chwastów. Wyniki badań wybitnych specjalistów pracujących w uczelniach rolniczych, a także w Zakładzie Ekologii i Zwalczania Chwastów IUNG we Wrocławiu zalecały dla praktyki rolniczej nowoczesne metody odchwaszczania, uwzględniające racjonalne zmianowanie roślin w płodozmianie, ich agrotechnikę, a także dobór właściwych herbicydów dostosowanych do gatunku i faz rozwojowych roślin uprawnych oraz dominujących gatunków chwastów. Z upływem lat ewoluował pogląd na temat zakresu i celowości zwalczania chwastów. Obecnie przyjmuje się, że całkowita eliminacja chwastów z zasiewów roślin uprawnych nie jest konieczna. Często wystarczy zmniejszyć ich plenność i konkurencyjność w stosunku do rośliny uprawnej, aby nie stanowiły istotnego zagrożenia gospodarczego. W związku z tym określenie „walka z chwastami” zastąpiono w ostatnim czasie pojęciem „regulacja zachwaszczenia”. Takie podejście do problemu występowania chwastów uwypukla świadome działanie rolnika, zmniejszające konkurencyjność chwastów w łanie poprzez redukcję ich liczebności na jednostce powierzchni pola poniżej progów szkodliwości biologicznego lub ekonomicznego oraz poprzez ustalenie krytycznego okresu konkurencji, czyli czasu przebywania chwastów w łanie rośliny uprawnej. Za próg biologiczny uznano taki stopień

zachwaszczenia ładu, w którym następuje obniżenie plonu rośliny uprawnej o wartość niższą od kosztów metody odchwaszczania.

Rolnik, uprawiając rośliny w agroekosystemach, stara się zapewnić im korzystne warunki wzrostu i rozwoju poprzez odpowiednią uprawę roli i przyrodniczo uzasadniony płodozmian, pielęgnację zasiewów, optymalizację nawożenia, dobór odmian, właściwą obsadę roślin na jednostce powierzchni, nawadnianie i ochronę przed niesprzyjającymi czynnikami siedliska, w tym agrofagami. Do agrofagów, poza organizmami wywołującymi choroby roślin oraz roślinożernymi szkodnikami, zalicza się również wszelkie niepożądane rośliny rosnące w łanie, nazywane przez człowieka chwastami. Zgodnie z definicją podawaną przez polskich herbolodów chwastami właściwymi nazywamy gatunki obce, niebędące przedmiotem uprawy, występujące w łanie rośliny uprawnej wbrew woli rolnika i wpływające szkodliwie na wielkość i jakość plonów. Istotą chwastów właściwych jest to, że przystosowały one własny cykl rozwojowy do cyklu rozwojowego roślin uprawnych, cechując się przy tym niespotykaną wśród kultur uprawnych plennością oraz długowiecznością owoców i nasion.

Liczba roślin uważanych za chwasty jest duża i obejmuje gatunki należące do większości rodzin botanicznych. Mowszowicz (1975) podaje, że na krajowych polach i ogrodach rosną 404 gatunki chwastów, czyli około 18% rodzimej flory. Z kolei Nowiński (1955) wymienia aż 639 gatunków chwastów, w tym 436 segetalnych i 203 ruderalnych. Wśród gatunków segetalnych (polnych) większość, bo 76,3%, zalicza się do taksonów krótkotrwałych (nasiennych), a 102 taksony do chwastów wieloletnich. Według Holma i in. (1977) spośród 250 000 gatunków roślin występujących na świecie tylko 200 (0,08% ogólnej liczby gatunków) spotyka się na polach uprawnych, z czego jedynie 25 gatunków (0,01%) uważa się za chwasty szczególnie groźne.

Szkody wyrządzane rolnictwu przez chwasty są wielorakie i olbrzymie. Według Woźnicy (2008) są one większe niż wyrządzane łącznie przez choroby i szkodniki. Chwasty konkurują z roślinami uprawnymi o wszystkie czynniki konieczne do życia, a zwłaszcza o składniki pokarmowe, wodę, światło i miejsce w łanie. Konkurencja jest groźna, gdyż szereg pospolitych chwastów ma wyższe wymagania niż rośliny uprawne. Przykładem może być zdolność przyswajania składników pokarmowych. Jak obliczono, jedna roślina owsa siewnego pobiera 2 razy mniej azotu i kwasu fosforowego oraz 4 razy mniej wody niż zachwaszczająca go rzodkiew świrzepa (*Raphanus raphanistrum*). Ostrożeń polny (*Cirsium arvense*) wynosi z powierzchni 1 ha aż 133 kg azotu, 31 kg fosforu i 117 kg potasu, gdy tymczasem pszenica ozima przy plonie 45 q·ha⁻¹ zużytkowuje

tylko 104 kg N, 52 kg P i 86 kg K. Ogólnie chwasty pobierają z gleby azot, fosfor i potas w stosunku 4 : 1 : 7, podczas gdy zboża kłosowe tylko w stosunku 2 : 1 : 2,5. W warunkach przyrodniczych Polski chwasty obniżają plony 4 podstawowych zbóż i okopowych przeciętnie o 10–20%, roślin strączkowych o 10–30%, roślin oleistych o 20–35%, zaś kukurydzy o 50%. Zdaniem niektórych autorów (Stachyra 1975) straty w plonie korzeni buraka cukrowego z tytułu zachwaszczenia mogą dochodzić nawet do 100%.

Roślinność zachwaszczająca zubaża pola uprawne w wodę. Wyparowywanie wody przez chwasty, a także zacienianie przez nie podłoża obniża temperaturę gleby o 2 do 4°C. Powoduje to między innymi sytuację, że z czasem chwasty wypierają i zagłuszają rośliny uprawne, utrudniają ich zbiór, dosuszanie, a następnie właściwą uprawę roli.

Szkodliwość chwastów związana jest także z ich rolą w przenoszeniu chorób roślin uprawnych (np. psianka czarna – wirus ziemniaka, szczawik żółty – rdza kukurydzy) i żywieniu szkodników roślin uprawnych (np. gorczyca polna – bielunek kapustnik) oraz często pasożytniczym trybem życia (np. kaniańka koniczynowa, zaraza gałęzista, szelęznik większy, pszeniec różowy i inne). Chwasty psują smak i zapach produktów pochodzenia zwierzęcego (np. czosnek winnicowy i bylica piołun), a często są wręcz trujące dla organizmu ludzkiego. Ziarńiaki pospolitego chwastu lnu – życicy odurzającej, zanieczyszczające siemię lniane, z którego tłoczy się olej powodują oszołomienie i bełkotanie, jak gdyby po opilstwie alkoholem. Stąd nazwa ludowa tego chwastu „pijak”. Roślinami trującymi są blekot pospolity, lulek czarny, cieciora pstra, wilczomlecz obrotny i inne.

Przytoczone dane sugerują, że nadmierne występowanie chwastów w zasiewach roślin uprawnych jest poważnym problemem ekonomiczno-gospodarczym rolnictwa. Całkowite wyniszczenie jakiegokolwiek gatunku chwastu może jednak prowadzić do zubożenia uwypuklanej ostatnio bioróżnorodności lokalnej. Zjawiska tego doświadczyły niektóre wysoko rozwinięte kraje zachodniej Europy (np. Holandia), a także przemysłowe systemy rolnictwa w Polsce i innych krajach. Z tego względu w wielu miejscach próbuje się odtwarzać naturalne ekosystemy, akcentując pozytywne aspekty występowania chwastów w agrocenozach. Podkreśla się, że korzyści płynące z występowania chwastów w siedliskach naturalnych i sztucznych są wielorakie, podobnie jak złożona jest ich szkodliwość. Te same gatunki roślin uznawane przez jednych za szkodliwe i przez nich tępione, są przez innych podziwiane za piękne, aromatyczne kwiaty, stanowiąc ozdobny element krajobrazu (np. ukwiecone łąki czy wśród zbóż na glebach kalcyfilnych mak

Kąkol polny (*Agrostemma githago*)

polny – *Papaver rhoeas* lub na glebach średnich kąkol polny – *Agrostemma githago*). Niewątpliwie pozytywnym elementem krajobrazowym miast, takich jak Lublin, Gdańsk i innych są tzw. kwietne łąki zakładane na śródmiejskich trawnikach, upiększające nasze osiedla i blokowiska. Niektóre gatunki roślin, zaliczane na polach uprawnych do uciążliwych chwastów, porastając powierzchnię gleby na terenach nieużytkowanych rolniczo (np. na skarpach rowów), doskonale chronią je przed erozją wodną i wietrzną. Wiele gatunków chwastów jest źródłem pożywienia oraz ostoją dla licznych gatunków ssaków, ptaków, owadów i innych zwierząt. Taką rolę pełnią między innymi wspomniane łąki kwietne w miastach. Umiarkowane występowanie niektórych gatunków chwastów właściwych (np. perzu właściwego – *Elymus repens*, mniszka pospolitego – *Taraxacum officinale*, wyki ptasiej – *Vicia cracca*) na łąkach i pastwiskach jest wręcz pożądane, gdyż poza korzyściami ekologicznymi, poprawiają one walory smakowe i wartość pastewną runi. Z tego względu łąkarze zaliczają wiele gatunków chwastów polnych do pożytecznych ziół łąkowych. W Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii do mieszanek nasion traw i roślin bobowatych na pastwiska dodaje się nawet niechlupki mniszka lekarskiego, by poprawić wartość takich paszowisk. Niektóre rośliny zachwaszczające tereny rolnicze lub biocenozy naturalne zbiera się jako zioła, a nawet uprawia (np. rumianek pospolity – *Chamomilla recutita*), gdyż zawierają substancje wykorzystywane w farmakologii i kosmetyce. Takie gatunki pospolitych chwastów, jak: komosa biała – *Chenopodium album*, mniszek pospolity – *Taraxacum officinale* lub pokrzywa zwyczajna – *Urtica dioica* są nawet przez ludzi spożywane, stanowiąc cenne źródło witamin oraz soli mineralnych zwłaszcza na tzw. przednówku w okresie wiosennym.

Do pozytywnych aspektów występowania chwastów w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a także w naturalnym otoczeniu człowieka należy zaliczyć również: korzystny wpływ na gromadzenie materii organicznej w glebie i zwiększanie aktywności biologicznej gleby; dodatnie oddziaływanie allelopatyczne na wzrost i rozwój niektórych roślin uprawnych; wskaźnikową rolę w bioindykacyjnej ocenie gleby metodą Ellenberga; wiele gatunków chwastów polnych zalicza się do roślin pyłko- i nektarodajnych.

Głównymi źródłami zachwaszczenia roślin uprawnych są: glebowy bank nasion chwastów, zanieczyszczone diasporami chwastów nawozy organiczne (obornik, gnojowica, kompost, przyorywana słoma po zbiorze kombajnowym zbóż i innych roślin), zanieczyszczony diasporami chwastów materiał siewny, chwasty owocujące na obrzeżach i okrajkach pól, miedzach oraz w miejscach ruderalnych, a także zanieczyszczone chwastami kombajny, przyczepy transportowe i woda czerpana do nawodnień z odkrytych zbiorników wodnych.

Spośród wymienionych źródeł zachwaszczenia najważniejsze znaczenie praktyczne odgrywa glebowy zapas nasion chwastów, określony przez Harpera (1977) glebowym bankiem nasion. Nazwa ta została przyjęta i upowszechniona przez wszystkich ekologów i karpologów.

Pionierami badań w Polsce nad zapasem nasion chwastów w glebie byli profesorowie Kulpa i Pawłowski w ośrodku lubelskim oraz Rola i Świętochowski w ośrodku wrocławskim. Piszący te słowa czuje się spadkobiercą dociekań naukowych tych wielkich koryfeuszów nauki i w swoim dorobku naukowym wiele uwagi poświęcił dokumentowaniu wielkości i różnorodności glebowego banku nasion oraz szerzej diaspor chwastów w ujęciu ekologicznym, bo w glebach południowo-wschodniej i środkowej Polski.

Pisząc na temat źródeł zachwaszczenia, pragnę zauważyć, że w glebach uprawnych, oprócz owoców i nasion chwastów, znajdują się również organy wegetatywnego rozmnażania chwastów wieloletnich. Są to korzenie z licznymi pączkami, pędy podziemne zwane rozłogami oraz bulwy i cebule. Wszystkie te jednostki rozmnażania generatywnego i wegetatywnego mają wspólną nazwę diaspor.

Całokształt zachwaszczenia pól składa się ze zbiorowiska chwastów w łanie rośliny uprawnej oraz z zasobu ich diaspor w glebie. Żywe owoce i nasiona oraz organy rozmnażania wegetatywnego chwastów zgromadzone w ornej warstwie gleby, aczkolwiek z reguły bezpośrednio nieszkodliwe, stanowią potencjalne zagrożenie i podstawowe źródło zachwaszczenia aktualnego roślin uprawnych. Poznanie stopnia zanieczyszczenia roli żywymi owocami i nasionami oraz określenie ich przynależności gatunkowej jest sprawą niezmiernie ważną przy podejmowaniu planowej walki z chwastami.

Pomiędzy zachwaszczeniem zasiewów i bankiem nasion chwastów zgromadzonych w glebie zachodzi ścisły związek uwarunkowany faktem, że niemal wszystkie chwasty segetalne należą do roślin kwiatowych i rozsiewają się przy pomocy nasion lub owoców (niezależnie od innych sposobów rozmnażania się) z wyjątkiem skrzypów (*Equisetum* sp.) wytwarzających zarodniki. Przeważająca część nasion chwastów znajdujących się w glebie pochodzi z okazów dojrzewających na danym polu. Nasiona zawleczone z obornikiem, materiałem siewnym lub przyniesione przez wiatr (anemochory) albo wodę (hydatochory) odgrywają ilościowo mniejszą rolę. W tym miejscu należy zauważyć, że w glebie znajduje się mieszanina nasion z ostatniego roku uprawy roślin oraz z lat wcześniejszych. Wynika to z faktu, że owoce i nasiona chwastów odznaczają się dużą odpornością na niesprzyjające warunki siedliska i mogą przez wiele lat przebywać w glebie bez utraty żywotności.

Badania karpologiczne należały do moich wiodących kierunków badawczych. Zaszczepił mi je śp. prof. Franciszek Pawłowski. Pod Jego auspicjami najpierw wykonałem z tego zakresu dysertację doktorską (1976 r.), a następnie już zupełnie samodzielnie rozprawę habilitacyjną (1980 r.). Z uwagi na ograniczenia redakcyjne i czasowe przedstawię Szanownym Słuchaczom tylko wybrane konkluzje z kilkudziesięciu własnych tematów badawczych herbologiczno-karpologicznych.

Glebowy bank diaspor chwastów zależy od wielu naturalnych i sztucznych czynników siedliska. Badania własne dowiodły, że najbardziej determinują go warunki glebowe przynależne do określonych jednostek typologicznych gleb i kompleksów rolniczej przydatności gleb. Badania ekologiczne prowadzone w latach 1973–1975 w 57 miejscowościach leżących w części nizinnej ówczesnych województw rzeszowskiego, przemyskiego, krośnieńskiego, tarnobrzskiego i tarnowskiego oraz w 35 miejscowościach górskich woj. krośnieńskiego, nowosądeckiego, rzeszowskiego i przemyskiego wykazały, iż na terenach nizinnych najwięcej nasion w warstwie ornej zawierały gleby wytworzone z piasków – 82 278 szt. m⁻², a najmniej mady – 11 792 szt. m⁻². Na terenach górskich najwięcej nasion było w glebach brunatnych wytworzonych z pyłów – 21 327 szt. m⁻², a zdecydowanie najmniej w tym samym typie gleb lecz wytworzonym z ilów pylastych – 16 022 szt. m⁻². Rekordowe nagromadzenie nasion chwastów w glebach bielcowych i brunatnych, szczególnie wytworzonych z piasków, lessów lub pyłów, należy tłumaczyć ogromną plennością występujących tam taksonów: *Chenopodium album*, *Scleranthus annuus*, *Polygonum convolvulus*, *Stellaria media*, *Spergula arvensis* i innych. Sprzyjają mu także niskie walory produkcyjne gleb lekkich i średnich. Czynnikiem ten, ograniczając wzrost eutroficznych roślin uprawnych, stymulował rozwój flory siedlisk ubogich (oligotroficznych), do której zalicza się większość spotykanych tam chwastów

segetalnych. W analizowanych glebach bank nasion chwastów tworzyły głównie chwasty krótkotrwałe. Do gatunków wieloletnich na terenach górskich należało tylko od 4 do 7,5% ogółu nasion. W każdych warunkach najczęściej diaspor gromadziła *Chenopodium album*.

Badania porównawcze nad zachwaszczeniem aktualnym (flora chwastów w zasiewach zbóż) i potencjalnym (bank nasion chwastów w glebie), przeprowadzone w latach 1977–1979 w woj. kieleckim, radomskim i tarnobrzesckim spostrzeżenia powyższe potwierdziły. Dodatkowo stwierdzono, że stopień pokrycia gleby przez chwasty w łanie roślin zbożowych nie odzwierciedlał rozmiarów glebowego banku nasion chwastów. Przyczyną różnic w zachwaszczeniu łanów i gleby była olbrzymia żywotność nasion chwastów. Dzięki niej nasiona znajdujące się w niesprzyjających warunkach (np. w głębszych warstwach roli) mogą leżeć latami w glebie, nie dając nowych wschodów, a tym samym zachwaszczenia łanu. Wpływ na opisaną sytuację ma zapewne również biologia kiełkowania poszczególnych gatunków. Wiadomo, iż większość nasion może kiełkować tylko z warstw przy powierzchniowych gleby lub dopiero po uszkodzeniu ich łupiny nasiennej (tzw. nasiona twarde). Wreszcie należy podkreślić, że corocznie kiełkuje tylko pewna partia diaspor, natomiast ich gromadzenie ma charakter ciągły.

W referowanych badaniach zajmowano się również występowaniem organów rozmnażania wegetatywnego chwastów wieloletnich. Największą długość, liczbę oczek i powietrznie suchą masę osiągały podziemne pędy perzu właściwego, głównego taksonu wieloletniego w warunkach Polski, w glebach bielcowych wytworzonych z glin lub piasków słabo gliniastych oraz w rędzinach, a najmniejsze parametry miały rozłogi perzu w żyznych czarnoziemach.

Referowane badania karpologiczne lokalizowano również na odmiennych kompleksach rolniczej przydatności gleb. Dowiedziono, że najczęściej owoców i nasion w 0–30 centymetrowej warstwie ornej zawierały gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego (230 064 szt.m⁻²) i żytniego słabego (105 735 szt.m⁻²). Warstwę orną porównywanych kompleksów zanieczyszczają przeważnie nasiona gatunków krótkotrwałych, a wśród nich dominowały: *Chenopodium album*, *Stellaria media*, *Polygonum lapathifolium*, *Polygonum convolvulus*, *Apera spica-venti* i inne. Większość nasion chwastów, spośród 159 określonych gatunków, występowała w I stopniu stałości fitosocjologicznej. Badania prowadzone w 1992 r. na erodowanych polach okolic Nałęczowa dowiodły, że znaczący wpływ na zasób oraz zróżnicowanie gatunkowe diaspor chwastów w glebie wywierało ukształtowanie terenu.

Stan i stopień zanieczyszczenia gleb diasporami chwastów zależały od metody zbioru zbóż. Najwięcej owoców i nasion chwastów zanieczyszczało 0–1-centymetrową warstwę gleby po zbiorze kosą – 35 701 szt.m⁻², zaś najmniej po zbiorze kombajnem – średnio 14 355 szt.m⁻².

Istotnym źródłem zachwaszczenia łanów roślin uprawnych może być zanieczyszczony materiał siewny. Dowiodły tego analizy próbek ziarna pszenicy ozimej, żyta ozimego, jęczmienia jarego i owsa zbieranych kombajnami marki Bizon w różnych regionach Polski na glebie bielcowej zaliczanej do kompleksu żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Najwięcej owoców i nasion chwastów występowało w ziarnie owsa i jęczmienia, odpowiednio 6374 i 3 256 sztuk w 1 kg. Ziarno poszczególnych zbóż zachwaszczało od 31 (pszenica ozima) do 47 (jęczmień jary) gatunków diaspor chwastów. Największą liczebność i częstość występowania w próbkach ziarna miały: *Agropyron repens*, *Chenopodium album*, *Centaurea cyanus*, *Polygonum convolvulus*, *Spergula arvensis*, *Polygonum persicaria* i *Echinochloa crus-galli*.

Kończąc niniejszy referat, pragnę zauważyć, iż prezentowane w nim oceny i sformułowania dotyczące występowania i szkodliwości chwastów wiążą się ściśle z zakresem merytorycznym i pojęciem nauki herbologia. Dyscyplina ta obejmuje bowiem wiedzę z zakresu ekologii, biologii i metod regulacji występowania chwastów. Termin herbologia wywodzi się od łacińskiego słowa *herba* – ziele lub chwast i greckiego *logos* – nauka. Nazwę tej dyscypliny naukowej ustaliła w 1975 r. EWRC (European Weeds Research Council, obecnie EWRS – European Weeds Research Society) i jest ona używana przez wszystkie państwa europejskie.

Aktualnie do najważniejszych jej zadań badawczych w Polsce i nie tylko należą: opracowanie programów ochrony roślin uprawnych przed chwastami, uwzględniających stopnie zagrożenia i progi szkodliwości gatunków chwastów i całych zbiorowisk chwastów; zmniejszenie ryzyka skażenia naturalnego środowiska poprzez obniżenie zalecanych dawek herbicydów; stosowanie adiuwantów poprawiających skuteczność zalecanych dawek herbicydów; rozwinięcie badań nad problemem chwastów odpornych na powszechnie stosowane herbicydy; ocena nowoczesnych metod zwalczania chwastów, w tym stosowania mykoherbicydów, alleoherbicydów, mulczowania, fotoblastyzmu oraz termicznego wypalania.

Częścią herbologii jest dział wiedzy zajmujący się karpologią. Karpologia według „Słownika agro-bio-technicznego” jest wyodrębnionym działem botaniki zajmującej się owocami i nasionami roślin. Jednym z najwybitniejszych przedstawicieli tej nauki w Polsce był Profesor naszej uczelni śp. Władysław Kulpa. Jego dzieło zatytułowane „Nasionoznawstwo chwastów” należy do klasyki publikacji karpologicznych na świecie. Bez wspomnianego podręcznika oraz zgromadzonej przez nieżyjącego Profesora olbrzymiej kolekcji owoców i nasion nie byłaby możliwa bezbłędna identyfikacja między innymi glebowego banku nasion należących do roślin naczyniowych. Piszący te słowa wielokrotnie posiłkował się materiałami badawczymi pozostawionymi przez Profesora Władysława Kulpę.

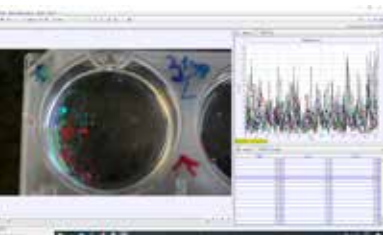
Badania we współpracy z Royal Melbourne Institute of Technology

Dr hab. Adam Bownik, prof. uczelni

Daphnia magna – bezkręgowiec modelowy stosowany w badaniach ekotoksykologii behawioralnej

Interface programu Tracker®, wykorzystywanego do cyfrowej analizy behawioru (szybkość poruszania) organizmów *Daphnia magna*

Prof. Donald Włodkowiec w Neurotox Laboratory

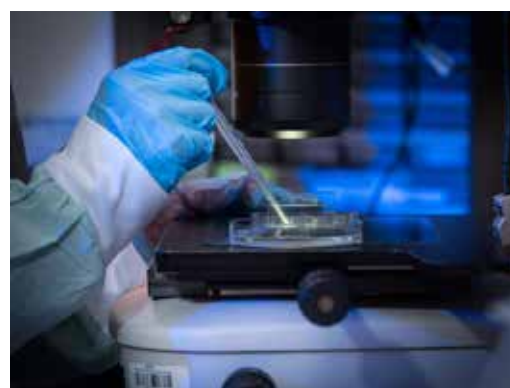
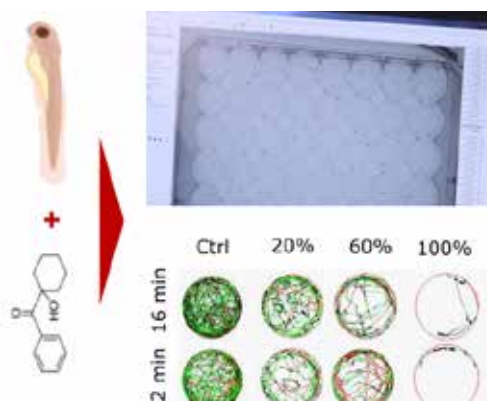
Doktor habilitowany Adam Bownik, prof. uczelni pracujący w Katedrze Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów UP, w roku 2020 nawiązał współpracę z prof. Donaldem Włodkowiecem, kierownikiem Neurotox Laboratory w Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT) w Melbourne. Badania w ramach podjętej współpracy dotyczą określenia wpływu toksykantów oraz innych substancji bioaktywnych na behavior bezkręgowców oraz kręgowców wodnych. Zainteresowanie naukowców tą tematyką wynika z faktu, iż wiele powszechnie stosowanych przez człowieka związków (leki, nanocząstki, metale ciężkie) na skutek ich niedostatecznej degradacji w oczyszczalniach ścieków oraz bezpośredniego stosowania w środowisku (np. pestycydy) trafia do zbiorników wodnych (rzeki – > jeziora – > morza i oceany), powodując zmianę zachowania zwierząt, co w konsekwencji prowadzi do zaburzeń migracji, rozmnażania oraz niekorzystnych zmian w relacjach troficznych. Podjęte przez prof. Bownika oraz prof. Włodkowieca badania prowadzone są przy wykorzystaniu powszechnie stosowanych w ekotoksykologii modelowych bezkręgowców (*Daphnia magna*, *Daphnia carinata*, *Gammarus sp.*) oraz embrionów ryb (m.in. *Danio rerio*), które po umieszczeniu w specjalistycznych komorach ekspozycyjnych są na różne stężenia badanych toksykantów. Zachowanie zwierząt w czasie eksperymentu jest monitorowane za pomocą kamery cyfrowej i analizowane za pomocą nowoczesnych programów komputerowych (Noldus®, Tracker®). W projekcie wykorzystywane są różne układy doświadczenia pozwalające na jednoczesną analizę wielu parametrów behawioru, takich jak np. sposób poruszania, szybkość pływania, fototaksja (reakcja organizmów w stronę światła), geotaksja (reakcja na przyciąganie ziemskie), termotaksja (reakcja na określoną temperaturę wody), dobową migrację itp. Wyniki badań dostarczają informacji na temat realnego zagrożenia dla organizmów środowiska wodnego wynikającego ze stosowania

związków bioaktywnych w medycynie, rolnictwie oraz różnych dziedzinach przemysłu. Efektem dotychczasowej współpracy prof. Adama Bownika i prof. Donalda Włodkowieca są dwie prace „Applications of advanced neurobehavioral analysis strategies in aquatic ecotoxicology” oraz „Advances in real-time monitoring of water quality using automated analysis of animal behaviour” opublikowane w renomowanym czasopiśmie „Science of the Total Environment”. Obaj naukowcy planują również badania behawioru zwierząt wodnych w zautomatyzowanych systemach wczesnego ostrzegania (early warning systems), informujących o możliwym zagrożeniu toksykologicznym w środowisku naturalnym. Takie systemy umożliwiają ciągły monitoring parametrów zachowania organizmów będących „sondami biologicznymi” przez centralę analizującą dane pochodzące z różnych punktów pomiarowych. Toksykant obecny w środowisku po przekroczeniu stężenia progowego wywołuje zaburzenia wzorca behawioru „sond”. Taką zmianę wykrywa automatycznie oprogramowanie centrali, inicjując sygnał alarmowy.

Neurotox Laboratory RMIT w Melbourne jest jednostką, w której prowadzi się badania z zakresu ekotoksykologii wodnej, ekotoksykologii behawioralnej, ekoneurotoksykologii oraz oceny narażenia środowiskowego. Doświadczenia prowadzone są przez naukowców rozwijających innowacyjną metodykę i wysoce wrażliwe testy neurobehawioralne przy wykorzystaniu biologicznych indykatorów. Tematyka badań dotyczy głównie neurobiologicznych postaw zachowania zwierząt, ekoneurotoksykologii i oceny wpływu substancji obecnych w środowisku na zachowanie oraz rozwój układu nerwowego zwierząt. Royal Melbourne Institute of Technology jest uczelnią, która wywodzi się od powstałego w 1887 r. Working Men's College of Melbourne, kształcąca ok. 50 tys. studentów oraz zatrudniającą ok. 3600 pracowników.

Adam Bownik

Badania behawioru zwierząt wodnych – selekcja organizmów za pomocą mikroskopu stereoskopowego

Współpraca z Uniwersytetem w Barcelonie

Funkcjonująca od początku 2018 r. współpraca pomiędzy Wydziałem Medycyny i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu w Barcelonie a Zakładem Patofizjologii, wchodzącym w skład Katedry Przedklinicznych Nauk Weterynaryjnych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, została sformalizowana 2 września 2020 r. Inicjatorem i głównym koordynatorem tej współpracy jest prof. Miguel Viñas z Uniwersytetu w Barcelonie (Department of Pathology and Experimental Therapeutics, Medical School, University of Barcelona). Po stronie polskiej inicjatorem zawarcia umowy była dr hab. Joanna Wessely-Szponder, prof. uczelni, jej wykonywanie koordynuje wraz z dr hab. Urszulą Kosior-Korzecką, prof. uczelni.

Uniwersytet w Barcelonie jest najważniejszą publiczną uczelnią Katalonii, zrzesza największą liczbę studentów i oferuje najbardziej wszechstronny zakres studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz ma najszerzą ofertę studiów podyplomowych i doktorskich. Uniwersytet jest również główną instytucją promującą badania naukowe w Hiszpanii oraz jedną z najlepszych instytucji badawczych w Europie, biorąc pod uwagę liczbę oraz jakość realizowanych programów badawczych.

W ramach dotychczasowej współpracy dr hab. Joanna Wessely-Szponder dwukrotnie, w latach 2018 i 2019, odwiedziła Uniwersytet w Barcelonie, a prof. Viñas w 2019 r., podczas wizyty w Zakładzie Patofizjologii, wygłosił wykład zatytułowany „Peptides Against Multidrug Resistant Bacteria: A Therapeutic Option?”. Ponadto w ubiegłych latach przygotowano wspólnie trzy wnioski o sfinansowanie projektów badawczych, a aktualnie jest realizowany projekt z zakresu badania właściwości i potencjalnych zastosowań peptydów drobnoustrojowych pochodzenia naturalnego. Podczas wizyty w Barcelonie w 2019 r. dr hab. Joanna Wessely-Szponder rozpoczęła trwające obecnie badania nad antybakteryjnymi właściwościami naturalnie pozyskiwanego ekstraktu neutrofilowego. Będą one kontynuowane z użyciem aparatury dostępnej na Uniwersytecie w Barcelonie, szczególnie mikroskopu konfokalnego (CLSM) i mikroskopu sił atomowych (AFM). Otwiera to możliwość poszerzenia badań nad preparatami przeciwdrobnoustrojowymi o działanie na biofilm bakteryjny i na szczepy lekooporne, na podstawie metod fizykochemicznych i biochemicznych stosowanych na Uniwersytecie w Barcelonie.

Uniwersytet w Barcelonie, kampus Bellvitge

Wydział Medycyny i Nauk o Zdrowiu (FMiCS) Uniwersytetu w Barcelonie, z którym została podpisana umowa o współpracy, ma ponad 250-letnią historię. W 1906 r. przeniósł się do obecnego historycznego budynku przy Carrer de Casanova, gdzie szpital kliniczny Clínic w Barcelonie tworzy kampus kliniczny. W 1980 r. rozbudowano go o siedzibę główną obok szpitala Bellvitge i utworzono kampus Bellvitge, który obejmuje Wydział Stomatologii i Szkołę Pielęgniarską. W 1993 r. Wydział wzbogacił się o Campus Sant Joan de Déu w Esplugues de Llobregat. FMiCS obejmuje 3 szpitale uniwersyteckie, 8 szpitali stowarzyszonych, 22 ośrodki podstawowej opieki zdrowotnej, ośrodki opieki społecznej i ośrodek zdrowia psychicznego, z niezbędną infrastrukturą do nauczania i badań (biblioteki, sale komputerowe, pracownie do badań i laboratoria kliniczne). Wydział zapewnia kształcenie na wielu kierunkach, w tym 12 kierunkach magisterskich, 122 kierunkach studiów podyplomowych i licznych programach doktoranckich, co stanowi jedną z najbogatszych ofert akademickich w dziedzinie nauk o zdrowiu. Na szczególną uwagę zasługują kierunki: medyczny, nauk biomedycznych, inżynierii biomedycznej, pielęgniarstwa, stomatologii i podologii. Współpraca z tak wybitną jednostką naukową, dydaktyczną i kliniczną otwiera szereg możliwości. Szczególnie cenna jest możliwość prowadzenia badań opierających się na metodach fizykochemicznych i biochemicznych stosowanych na Uniwersytecie w Barcelonie (MBEC, BPC, CLSM, AFM), ponadto wzbogacona zostanie oferta dydaktyczna w Zakładzie. Umowa została podpisana na cztery lata z możliwością przedłużenia i dotyczy współpracy naukowej oraz dydaktycznej, a także wspólnego przygotowywania i realizowania projektów badawczych z zakresu peptydów przeciwdrobnoustrojowych.

Tekst i fot. Joanna Wessely-Szponder

Prof. Viñas przy pracy

Instalacja do gromadzenia i zagospodarowania wód opadowych w osadzie leśnej Florianka, w Ośrodku Hodowli Zwierząt RPN. Fot. Radomir Obroślak

Koniki polskie na terenie RPN. Fot. Tadeusz Grabowski

Hybrydowa hydrofitowa oczyszczalnia ścieków w kształcie żółwia w Starym Zątczu, przy Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym PPN. Fot. Radomir Obroślak

Skład ścieków oczyszczanych w hybrydowych systemach hydrofitowych (po lewej – ścieki surowe i po mechanicznym oczyszczaniu; po prawej – ścieki oczyszczone, które mogą być powtórnie wykorzystane do sptukiwania w.c., podlewania ogródka czy mycia samochodu). Fot. Krzysztof Józwiakowski

Doktoraty wdrożeniowe

Na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Józwiakowskiego z Katedry Inżynierii Środowiska i Geodezji realizowane są dwa doktoraty wdrożeniowe w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, finansowane przez Ministerstwo Nauki i Edukacji w latach 2020–2024.

Doktorat wdrożeniowy pt. „Opracowanie i wdrożenie systemu do gromadzenia oraz wykorzystania wód opadowych do pojenia zwierząt na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego” realizuje mgr Tadeusz Grabowski, zastępca dyrektora ds. społecznych funkcji i monitoringu Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Celem badań jest ograniczenie zużycia wody o wysokiej jakości i ochrona ilościowa zasobów wód podziemnych oraz opracowanie założeń do zrównoważonego wykorzystania wód opadowych. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że po uzdatnieniu wody opadowe mogą być wykorzystane do pojenia zwierząt i celów sanitarnych. Przypuszcza się, że wody opadowe w obszarze cennym przyrodniczo w większym stopniu mogą być przydatne do tego celu. Po rozpoznaniu ich stanu fizykochemicznego na etapie pozyskania, transportu i gromadzenia możliwe będzie opracowanie, wdrożenie i zbadanie funkcjonowania pilotażowej instalacji do gromadzenia i wykorzystania wód opadowych z systemem uzdatniania. Jakość wód opadowych zostanie porównana z jakością wód powierzchniowych i podziemnych w zlewni strumienia Świerszcz pod względem uwarunkowań przyrodniczych i hodowlanych.

Przedmiotem wdrożenia będzie instalacja do gromadzenia i zagospodarowania wód opadowych w osadzie leśnej Florianka, w Ośrodku Hodowli Zwierząt RPN. Zakłada się, że instalacja składać się będzie z 5 modułów: pozyskania, gromadzenia, redystrybucji i uzdatniania wody w celu pojenia zwierząt – m.in. koników polskich, aktywnej ochrony przyrody – okresowego zasilania miejsc rozrodu płazów, technicznego wykorzystania wody do celów gospodarczych (mycie maszyn, podlewanie trawników), sanitarnego wykorzystywania (spłukiwanie toalet w sanitariacie kontenerowym) oraz do celów przeciwpożarowych.

Doktorat wdrożeniowy pt. „Opracowanie, wdrożenie i analiza funkcjonowania hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków z zamkniętym obiegiem wody na terenie Poleskiego Parku Narodowego” realizuje mgr inż. Anna Myka-Raduj, która jest kierownikiem zespołu ds. edukacji i udostępniania w Poleskim Parku Narodowym.

Celem badań jest opracowanie projektu i wdrożenie hybrydowej hydrofitowej oczyszczalni ścieków z zamkniętym obiegiem wody w wybranym obiekcie na terenie PPN. Realizacja planowanego doktoratu wdrożeniowego ma na celu ograniczenie zużycia wody o wysokiej jakości i ochronę ilościową zasobów wód podziemnych, które najczęściej są wykorzystywane do zaspokajania wszystkich potrzeb ludności w Polsce. Projekt ma szansę stać się wzorem i inicjować podobne działania prowadzone przez instytucje i osoby prywatne.

Krzysztof Józwiakowski

Inżynieria ekologiczna i środowiskowa

W dniach 30 czerwca – 1 lipca 2021 r. w formie online odbyła się II międzynarodowa konferencja naukowa Ecological and Environmental Engineering.

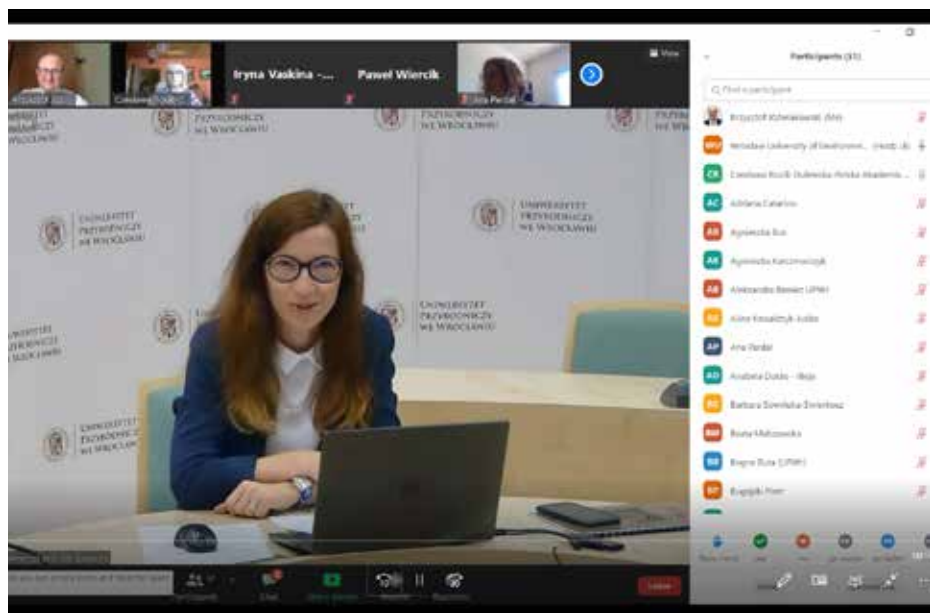
Konferencja była współorganizowana przez: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Politechnikę Gdańską, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, SGGW w Warszawie, Politechnikę Rzeszowską, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Universitat Politècnica de Catalunya-BarcelonaTech (Hiszpania), Polytechnic Institute of Beja (Portugalia) oraz Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej Oddział w Lublinie.

Po ceremonii otwarcia odbyła się sesja plenarna, podczas której przedstawiciele ośrodków naukowych z Czech, Portugalii i Polski zaprezentowali referaty związane z głównym tematem konferencji. Podczas dwu dni obrad omawiano zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, technologii wody i ścieków, hydrologii i ekosystemów rzecznych, gospodarki odpadami i energii odnawialnej. W sumie podczas konferencji wygłoszono 42 referaty oraz zaprezentowano 38 posterów.

Organizacja spotkania umożliwiła wymianę wiedzy, doświadczeń i wyników badań pomiędzy naukowcami z całego świata, a także zaprezentowanie rozwiązań wykreowanych przez naukę, które mogą zostać wykorzystane do ochrony i poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy uczestnikami konferencji może być również wykorzystana do celów naukowo-dydaktycznych.

W konferencji uczestniczyły 74 osoby, w tym 34 z zagranicznych ośrodków akademickich z 12 krajów (z Portugalii, Ukrainy, Kosowa, Egiptu, Litwy, Czech, Słowacji, Austrii, Francji, Norwegii, Bułgarii, Hiszpanii) oraz 40 osób z różnych ośrodków naukowych z Polski (z Lublina, Krakowa, Gdańska, Poznania, Wrocławia, Warszawy, Olsztyna, Częstochowy, Rzeszowa) zajmujących się zagadnieniami z zakresu szeroko pojętej ekologii i inżynierii środowiska. W konferencji uczestniczyli również przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk oraz Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej Oddział w Lublinie.

Prace naukowe zaprezentowane podczas konferencji mogą zostać opublikowane w czasopiśmie,

takich jak: Ecological Engineering, Water, Archives of Environmental Protection, Atmosphere, Sustainability, Journal of Ecological Engineering, Acta Scientiarum Polonorum – Formatio Circumietus.

*Krzysztof Józwiakowski (UP Lublin),
Katarzyna Paweńska (UP Wrocław), Aleksandra Bawiec
(UP Wrocław)*

Baza Ludzie, Baza Publikacje, Repozytorium

Nowa platforma Systemu Informacji Naukowej UP w Lublinie

W ostatnich miesiącach, w ramach części projektu pt. „Zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie”, udostępnione zostało oprogramowanie będące podstawą Otwartego Portalu Edukacyjnego (OPE) dla UP w Lublinie. Pośród zrealizowanych modułów znalazły się: Otwarty Portal Wiedzy, Repozytorium Wiedzy, Moduł Kariera, Intranet, Platforma do e-learningu, strona internetowa uczelni.

Nowoczesny moduł OpenUP – Otwarty Portal Wiedzy – stanowi System Informacji Naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zawierający liczne funkcjonalności. W założeniach miał stać się innowacyjnym narzędziem do gromadzenia, otwartego udostępniania i promowania zasobów nauki, a także wyszukiwania specjalistów z zakresu różnych dziedzin nauk przyrodniczych. System umożliwia również prezentowanie i promowanie osiągnięć naukowych pracowników naukowych i osób związanych z uczelnią oraz zapoznanie się z ich dorobkiem naukowym.

Platforma OpenUP – Otwarty Portal Wiedzy zbudowana jest z trzech podstawowych modułów: Bazy Ludzi, Bazy Publikacji oraz Repozytorium. Pierwsze dwa moduły, w mniej rozbudowanej formie, funkcjonowały dotychczas jako Baza Publikacji Pracowników, Repozytorium powstało po to, by osiągnięcia pracowników UP dotarły do jak największego grona odbiorców świata nauki w Polsce i poza jej granicami.

Moduł Baza Ludzie prezentuje informacje o karierze naukowej – obecnych i emerytowanych pracownikach, ich publikacjach, osiągnięciach, działalności dydaktycznej, aktywnościach, pracach naukowych, projektach, patentach i slotach. Dzięki specjalnie zaprojektowanej wizualizacji mamy możliwość obserwowania sieci współpracy wybranych pracowników, a tym samym zyskujemy nową formę odnajdywania i nawiązywania kontaktów z ekspertami w danej dziedzinie. Moduł pozwala również na ocenę dorobku naukowego pracownika – generowanie wykazu publikacji, sprawdzenie cytowań i liczby punktów. Każdy

użytkownik swojego profilu ma możliwość uzupełnienia go o różne informacje dotyczące danych podstawowych, biogramu, osiągnięć czy też wstawienia zdjęcia profilowego.

Moduł Baza Publikacje to miejsce, w którym odnaleźć można informacje o publikacjach, projektach, danych badawczych oraz innych osiągnięciach naukowych pracowników uczelni. Ten moduł pozwala na przeglądanie publikacji przy wykorzystaniu filtrów, m.in. filtru punktacji, dyscypliny, jednostki. Moduł można uzupełniać informacjami z baz danych, takich jak: Scopus, Google Scholar, Web of Science oraz Crossref. Baza Publikacji umożliwia również generowanie różnego rodzaju raportów dotyczących slotów, dorobku naukowego pracownika, osiągnięć danej jednostki lub całego wydziału. Autor ma możliwość sprawdzenia sumarycznej punktacji oraz sumarycznego IF, informacji o dyscyplinach, jednostkach, slotach i patentach. System pozwala również na pobranie wykazu publikacji podzielonego na kilka odrębnych sekcji. Pracownik przy pomocy swojego konta w Intranecie ma możliwość zdeponowania materiałów w Repozytorium i udostępnienia go na wybranej licencji.

Repozytorium UP w Lublinie to repozytorium instytucjonalne, które jest szczególnym miejscem przechowywania i promowania dorobku naukowego pracowników i prowadzonych badań. W Repozytorium deponowane mogą być materiały o charakterze naukowym – monografie lub ich rozdziały, artykuły, dane badawcze, rozprawy doktorskie, a także materiały dydaktyczne i konferencyjne. Narzędzie to pozwala na przeglądanie i pobieranie plików w różnych formatach, przeszukiwanie danych za pomocą słów kluczowych, indeksów i rozbudowanych zapytań w oknie wyszukiwania. Dodatkowo osoba, która założy w Repozytorium konto użytkownika, zyska możliwość tworzenia własnych kolekcji oraz sporządzania notatek przy wybranych materiałach.

Repozytorium Uniwersytetu Przyrodniczego będzie również indeksowane przez serwisy zewnętrzne, dzięki którym zdeponowane materiały staną się bardziej widoczne w otwartym świecie nauki. Aby było to możliwe, niezbędne jest zaangażowanie pracowników w budowanie platformy OpenUP i chęć dzielenia się swoimi osiągnięciami. Nie potrzeba wiele – uzupełnienie formularzy, podanie danych o sobie, o publikacji, przesłanie pliku. Każdy z modułów został stworzony dla Państwa – pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego – i tylko od Państwa zależy, czy spełni swoją rolę.

Agata Matla

Odnalezienie w sobie harmonii

Bożena Przywara – lubelska artystka, malarka z zamiłowaniem, prezes Klubu Plastyka w Dęblinie. Ma za sobą 14 wystaw indywidualnych. Wielokrotnie brała udział w wystawach zbiorowych organizowanych przez Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Galerii przy Bramie. Kilkukrotna laureatka konkursów malarstwa, m.in. „Dom żołnierza w malarstwie”, „Lublin w malarstwie” i „Budowle obronne”.

W tym roku obchodzi jubileusz 15-lecia twórczości. Z tej okazji Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego zorganizowała wystawę jej prac, którą można było oglądać w dniach od 9 czerwca do 9 lipca w czytelniku.

O swojej pasji, jej początkach, a także o tym, skąd czerpie natchnienie, opowiada Bożena Przywara.

I Co zdecydowało, że zaczęła Pani malować obrazy? Jaki był pierwszy impuls?

Pragnienie malowania drzemało we mnie od dawna. Gdy dzieci były małe, zabieraliśmy je do Nałęczowa, gdzie na rynku w centrum stali malarze wystawiający swoje dzieła. Chciałam dotknąć obrazu i poczuć jego metaforyczny oddech oraz fakturę. Było to dla mnie bardzo istotne, ponieważ każdy obraz jest osobliwym wyrazem duszy artysty. Rzecz by można, iż każdy obraz ma swoją duszę.

Pierwszy impuls, od którego rozpoczęła się moja podróż plastyczna, to chwycenie obrazu w dłonie. Kiedy moja koleżanka Ewa kupiła obraz od jednej z malarzek, po raz pierwszy poczułam natchnienie, powołanie do malarstwa. W tydzień później powstał mój debiutancki niewielki pejzaż. Od tamtej chwili minęło już piętnaście lat.

I Czy jest jakiś twórca, który Panią inspiruje?

W przeszłości było wielu twórców. Największymi inspiratorami byli: Claude Monet, August Renoir i Turner. Ponadto Olga Boznańska, Henryk Siemiradzki – twórca pięknych pejzaży, jak również kilku lubelskich malarzy współczesnych, m.in. akwarelista Bartek Michałowski i tworzący techniką olejną Marek Wiącek, a także portrecista Piotr Bednarski, u którego pobierałam lekcje malowania portretów.

I Ile trwa proces malowania jednego obrazu?

Malowanie jednego obrazu jest uzależnione głównie od wielkości płótna oraz wielu innych czynników. Format 40 × 50 cm może zająć około miesiąca, w innych przypadkach można malować nawet trzy miesiące. Czynnikami mającymi wpływ na długość czasu malowania są: technika, wena i potrzeby danego artysty. Na to nie ma reguły, ponadto obrazy maluje się etapami. W przeszłości stworzyłam obraz o wymiarach 100 × 200 cm – zajął mi pięć miesięcy, za to ukończenie go

Ach te maki, olej na płótnie, 50x60 cm

było wielką satysfakcją. Wolę malować kilka obrazów jednocześnie i o różnej tematyce. Rzadko bywa tak, że kurczowo trzymam się jednego tematu. Niemniej każdy nowy obraz to nowe wyzwanie.

Czosnek ozdobny, olej na płótnie, 38x46 cm

Dolina kaczericów, olej na płótnie, 38x46 cm

Harmonia kwiatów, olej na płótnie, 54x65 cm

Skąd czerpie Pani inspirację?

Z piękna natury, kwiatów, blasku słońca, niepowtarzalnych kombinacji tych zjawisk. Istotnym impulsem są też emocje nadające dynamikę uczuciom i wrażliwości przełanym na płótno. Zazwyczaj jest tak, że dzieło każdego artysty zawiera nutkę jego doświadczeń. Ja w większości obrazów staram się zawrzeć uczucie miłości z ujęciem indywidualności, jaką jest każdy człowiek.

Czym jest dla Pani malowanie obrazów?

Malowanie jest dla mnie wielką pasją i spełnianiem moich marzeń, odnalezieniem w sobie harmonii. Pasja jest również wsparciem w przełamywaniu trudów życia codziennego, projektem na lepsze jutro, darem dzielenia się z innymi tym, co kocham najbardziej w dziele Boskiego stworzenia, jakim jest ten piękny świat. To rozwój duchowy i poznawanie wspaniałych ludzi podczas plenerów malarskich, otwierających nowe ścieżki kreatywności.

Nad czym pracuje Pani obecnie?

W tej chwili maluję jak dla mnie duży obraz, o formacie 70 × 90 cm. Jest to tematyka motywów roślinnych, trzy elementy kwiatowe, w tle elementy geometrii, proste znaki, rozmyte plamy, z rozprysniętą odpowiednio farbą na płótnie. Kolejnym tematem będzie Zalew Soliński w Bieszczadach, który w ostatnim czasie jest dla mnie nową inspiracją.

Co mogłaby Pani poradzić osobom, które rozpoczynają swoją amatorską przygodę z malarstwem?

W przypadku, gdy taka osoba decyduje się na rozpoczęcie przygody z malarstwem, powinna postarać się otworzyć swoje wnętrze na pędzel i nie zniechęcać się pierwszymi niesatysfakcjonującymi próbami. Jest istotną rzeczą, aby w chwilach swoich słabości nie poddawać się, a myślą przewodnią powinno być dążenie do twórczej doskonałości i oryginalności w pełnym wymiarze swojego artystyzmu.

Dziękujemy za rozmowę.

*Ewa Stępień, Marzena Kopińska
Fot. Diana Brodziak*

Prof. dr hab. dr h.c. Czesława Joanna Lipecka (1936–2021)

Profesor dr hab. dr h.c. Czesława J. Lipecka urodziła się 6 stycznia 1936 r. w Kobylance koło Gorlic. Dyplom magistra inżyniera zootechniki uzyskała w 1960 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. W roku 1967 decyzją rady macierzystego wydziału otrzymała stopień doktora nauk rolniczych, a w 1975 r. Rada Wydziału Zootechnicznego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie nadała Jej stopień doktora habilitowanego. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1983 r., a 10 lat później została mianowana na stanowisko profesora zwyczajnego.

Dokonania naukowe prof. Lipeckiej są znaczące. Wniosła duży wkład w rozwój nauk zootechnicznych, przyczyniając się jednocześnie do rozwoju chowu i hodowli owiec. Do najważniejszych osiągnięć naukowych Pani Profesor można zaliczyć: zainicjowanie i realizację badań metodycznych nad grupami krwi oraz dziedziczeniem antygenów krwinkowych owiec; określenie polimorfizmu białek w surowicy krwi owiec (transferyn, hemoglobin, albumin i in.) oraz wykorzystanie ich jako markerów do określenia genetycznego zróżnicowania różnych populacji owiec; udział w wytworzeniu trzech ras owiec, tj. owcy uhruskiej, bcp i scp; opracowanie metod pracy hodowlanej oraz określenie warunków środowiskowych mających na celu zwiększenie plenności owiec, przeżywalności jagniąt bez obniżenia ich wartości hodowlanej i użytkowej; długoletnie obserwacje nad adaptacją fizjologiczną i produkcyjną ras mięsnych (suffolk, berrichon du cher), importowanych z Francji na teren wschodniej Polski; utworzenie owczarskiej Stacji Dydaktyczno-Badawczej w Bezku. Wymiernym efektem działalności badawczej Pani Profesor jest blisko 300 publikacji, z których połowę stanowią oryginalne prace naukowe wydane w czasopiśmie polskich i zagranicznych.

Przez całe swoje życie Pani Profesor bardzo dbała o rozwój kadry naukowej i to zarówno w uczelni macierzystej, jak i innych jednostkach naukowych. Wypromowała 4 doktorów nauk rolniczych z zakresu zootechniki oraz ponad 200 magistrów i inżynierów. Wykonała recenzje 26 rozpraw doktorskich, 17 habilitacyjnych, 26 do tytułu profesora, 2 do tytułu doktora honoris causa oraz ponad 300 recenzji wydawniczych.

Aktywnie uczestniczyła w ogólnopolskich pracach na rzecz środowiska naukowego. Była prze-

wodniczącą Sekcji Hodowli i Produkcji Owiec i Kóz w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym. Wielokrotnie organizowała międzynarodowe i ogólnopolskie konferencje naukowe dotyczące szeroko rozumianego owczarstwa, współorganizowała 8 sesji naukowych w ramach tzw. szkoły owczarskiej.

Aktywność organizacyjna prof. Czesławy J. Lipeckiej związana była również z działalnością w Lubelskim Towarzystwie Naukowym oraz Polskim Towarzystwie Genetycznym. W latach 1993–1996 była prorektorem ds. kadry i organizacji macierzystej uczelni, a przez dwie kadencje (1999–2005) reprezentowała nauki rolnicze w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego, będąc wiceprzewodniczącą Komisji Uprawnień. Z ramienia Rady Głównej odpowiadała m.in. za nowe standardy nauczania na kierunkach zootechnika, weterynaria, technologia żywności i żywienie człowieka, ogrodnictwo, technika rolnicza i leśna. Od roku 1993 do 2006 była członkiem Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN.

W uznaniu zasług, jakie wniosła w rozwój badań naukowych oraz kadry akademickiej, Senat Akademii Rolniczej we Wrocławiu uhonorował panią profesor Czesławę J. Lipecką najwyższą godnością uniwersytecką – tytułem doktora honoris causa. Za zasługi naukowe, dydaktyczne i organizacyjne prof. Lipecka została odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderem Odrodzenia Polski (1984, 2003) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1990). Za współpracę z ośrodkami naukowymi odznaczona została Medalem SGGW, Medalem AR w Krakowie, a w roku 2006 Medalem z okazji 50-lecia Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt AR we Wrocławiu. Za pracę na rzecz PTZ otrzymała Medal Honorowy. Była kilkakrotnie wyróżniana nagrodami ministra szkolnictwa wyższego oraz rektora AR w Lublinie.

Dokonania naukowe oraz niepowtarzalna osobowość Pani Profesor i ogromna życzliwość dla ludzi sprawiły, że była szanowana, a także bardzo lubiana zarówno w środowisku naukowym, jak i praktyki zootechnicznej. Dzięki autorytetowi naukowemu, niesamowitej wręcz pracowitości oraz wzorowej postawie etycznej wywarła znaczący wpływ na kształtowanie się myśli i kierunków rozwoju polskiej zootechniki.

Profesor dr hab. dr h.c. Czesława Joanna Lipecka zmarła 8 kwietnia 2021 r.

Tomasz M. Gruszecki

Profesor Mieczysław Szpryngiel

(1943–2020)

Profesor dr hab. inż. Mieczysław Szpryngiel urodził się 10 sierpnia 1943 r. w Łucku. Studia odbył w latach 1963–1968 na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Po studiach przez dwa lata pracował w Zakładach Przemysłu Lniarskiego „Hakon” w Hrubieszowie. W 1970 r. rozpoczął 4-letnie stacjonarne studia doktoranckie na Wydziale Techniki Rolniczej AR w Lublinie, które ukończył w 1974 r. W latach 1975–1976 pracował jako starszy asystent na tamtejszym wydziale. W 1975 r. obronił rozprawę doktorską („Studia nad wykorzystaniem kombajnu zbożowego Z040 BIZON przy zbiorze traw nasiennych”). W latach 1976–1994 pracował jako adiunkt. W tym okresie swoje zainteresowania naukowe skupiał wokół tematyki zbioru nasion. W 1991 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego (rozprawa habilitacyjna pt. „Ocena właściwości fizycznych traw nasiennych w aspekcie zbioru kombajnowego”). Następnie w 1994 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego AR. W 1999 r. uzyskał tytuł profesora nauk rolniczych i od 2004 r. był zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. Od 1996 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Eksploatacji Sprzętu Rolniczego. W 1997 r. następuje przekształcenie Zakładu w Katedrę, którą kierował do czasu przejścia na emeryturę w 2013 r.

W 1993 r. prof. dr hab. Mieczysław Szpryngiel został wybrany na prodziekana Wydziału Techniki Rolniczej AR w Lublinie (dziekanem był wówczas prof. dr hab. Andrzej Kusz). Funkcję prodziekana Wydziału Techniki Rolniczej pełnił przez dwie kadencje. W 1999 r. został dziekanem WTR AR w Lublinie, a w 2002 został ponownie wybrany na to stanowisko. W tym czasie utworzono na Wydziale drugi kierunek studiów: zarządzanie i inżynieria produkcji z dwoma specjalnościami – zarządzanie i inżynieria rolnicza oraz zarządzanie i inżynieria przetwórstwa spożywczego, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród studentów. Mając na uwadze zmiany zachodzące w społeczeństwie i gospodarce, jako dziekan Wydziału podjął starania, aby zmienić nazwę Wydziału Techniki Rolniczej na Wydział Inżynierii Produkcji (2003 r.). Były to zmiany przełomowe, które wyznaczyły dalszą drogę rozwoju Wydziału. W trakcie sprawowania funkcji dziekana zorganizował dwa jubileusze Wydziału (w 2000 i 2005 r.).

Działalność naukowo-badawcza Profesora oscylowała wokół zagadnień związanych z budową i eksploatacją maszyn rolniczych oraz pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych, a w szczególności pozyskiwaniem energii z wiatru i biomasy. W trakcie swojej działalności naukowej opublikował ponad 100 publikacji, w tym 4 podręczniki/skrypty. Profesor uzyskał 19 patentów i wzorów użytkowych, z których kilka zostało wdrożo-

nych do przemysłu. Jako samodzielny pracownik nauki i kierownik Katedry dbał o rozwój kadry naukowej poprzez promowanie doktorów (4), recenzowanie rozpraw doktorskich (4), recenzowanie postępowań habilitacyjnych (8) i wniosków o nadanie tytułu profesora (7).

Prof. dr hab. Mieczysław Szpryngiel oprócz aktywnej działalności organizacyjnej w swojej uczelni brał aktywny udział w pracach krajowych towarzystw naukowych, organizacji, sekcji i zespołów. Przez dwie kadencje (1993–1995 i 2003–2005) był członkiem Sekcji Mechanizacji Komitetu Techniki Rolniczej PAN. Aktywnie działał w Polskim Towarzystwie Inżynierii Rolniczej, Polskim Towarzystwie Agrofizycznym, Lidze Obrony Kraju, Stowarzyszeniu Inżynierów i Mechaników Polskich, Związku Nauczycielstwa Polskiego. Pełnił funkcję wiceprezesa Klubu Oficerów Rezerwy UP w Lublinie.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną oraz społeczną został odznaczony: Złotą Odznaką „Zasłużony Działacz LOK” (1976), Złotym Krzyżem Zasługi (1988), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1997), Złotym Medalem „Za Zasługi dla Ligi Obrony Kraju” (2001), Złotym Medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju” (2002), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2005), Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Wynalazczości” (2007), Odznaką „Za Wybitne Zasługi dla Ligii Obrony Kraju” (2009).

Profesor był pasjonatem modelarstwa, myślistwa i strzelectwa. Potrafił godzinami opowiadać o swoich pasjach, wykonywanych modelach, prototypach urządzeń, nad którymi pracował i doświadczeniach w pracach rolniczych. Bardzo dużo czasu poświęcał na przygotowanie i wykonanie medali okolicznościowych, które były wręczane z okazji różnych jubileuszy. Stworzył na uczelni Sekcję Strzelectwa, z którą odnosił sukcesy na zawodach krajowych. W latach 90. XX w. i pierwszej dekadzie XXI w. organizował zawody strzeleckie z broni długiej i krótkiej dla członków Klubu Oficerów Rezerwy oraz pracowników uczelni.

Profesora Szpryngiela cechowała wrodzona życzliwość, którą zarażał współpracowników i wychowanków. Każdy, kto zwracał się do Profesora o pomoc, mógł liczyć na jego zrozumienie i zaangażowanie, które często wykraczało poza sprawy zawodowe.

Prof. dr hab. inż. Mieczysław Szpryngiel zmarł 22 grudnia 2020 r. W naszej pamięci pozostanie na zawsze wybitnym racjonalizatorem techniki rolniczej; człowiekiem skromnym, niezwykle optymistycznym, o niespożytej energii, zawsze uśmiechniętym, bardzo pomocnym i przyjaznym.

*Pracownicy Katedry Eksploatacji Maszyn i Zarządzania
Procesami Produkcijnymi*

Profesor dr hab. Bolesław Styk

(1925–2019)

Profesor zw. dr hab. Bolesław Styk urodził się 28 marca 1925 r. w rodzinie chłopskiej we wsi Tarnawa Duża, nad Porem (woj. lubelskie, powiat biłgorajski, gmina Turobin). W 1939 r. ukończył szkołę powszechną w Tarnawie Dużej. W 1942 r. został zaprzysiężony w podziemnej organizacji – był żołnierzem Batalionów Chłopskich o pseudonimie „Grakch”. W 1943 r. był ścigany przez Gestapo, a po wyzwoleniu – przez NKWD. Na tajnych kompletach ukończył I i II klasę gimnazjum, w 1945 r. ukończył III klasę i rozpoczął naukę w Liceum Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”. Od 1947 do 1951 r. studiował na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W tym samym roku wyjechał na studia aspiranckie do Leningradzkiego Instytutu Rolniczego, gdzie w 1955 r. uzyskał stopień kandydata nauk rolniczych (odpowiadający polskiemu stopniowi naukowemu doktora) na podstawie rozprawy pt. „Znaczenie ilości wysiewu i sposobów siewu pszenicy jarej”, której promotorem był prof. dr S. L. Sobolev. Doktorem habilitowanym został w 1964 r. na podstawie rozprawy pt. „Przyrodniczo-rolnicze podstawy rejonizacji upraw na terenie województwa lubelskiego”. W 1965 r. został mianowany docentem. Nominację na profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1975 r., zaś w 1989 r. – tytuł profesora zwyczajnego.

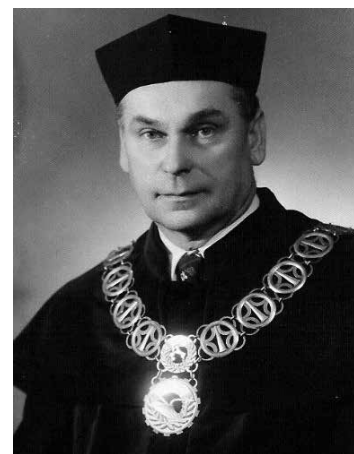
Pracę zawodową rozpoczął w Wojewódzkim Wydziale Opieki Społecznej w Lublinie w 1946 r., w 1950 r. został zatrudniony jako młodszy asystent w Zakładzie Szczegółowej Uprawy i Genetyki UMCS. W latach 1955–1965 pracował na stanowisku adiunkta w Zakładzie Szczegółowej Uprawy Roślin Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Przez kolejne 6 lat był kierownikiem Zakładu Upowszechniania Postępu w Rolnictwie WSR. W 1975 r. został nominowany na profesora nadzwyczajnego. W latach 1976–1986 był kierownikiem Zakładu Szczegółowej Uprawy Roślin Akademii Rolniczej w Lublinie. W latach 1978–1981 pełnił funkcję dziekana Wydziału Rolniczego, zaś w latach 1986–1991 – dyrektora Instytutu Szczegółowej Uprawy Roślin. W 1989 r. został nominowany na profesora zwyczajnego. W 1995 r. przeszedł na emeryturę, nadal jednak uczestniczył w życiu uczelni.

W czasie pracy zawodowej przebywał na stażach w Zagrzebiu, Nowym Sadzie oraz Leningradzkim Instytucie Agrofizycznym. Wielokrotnie uczestniczył w zagranicznych i krajowych konferencjach naukowych, m.in. w Pradze, Rostocku, Lahti czy Wiedniu. Jego przewodnikiem na drodze naukowej był prof. Stefan Lewicki, kierownik Zakładu Szczegółowej

Uprawy Roślin, pierwszy dziekan Wydziału Rolnego UMCS, a potem WSR w Lublinie. Dorobek naukowy prof. Styka obejmuje około 185 pozycji. Był autorem i współautorem pięciu monografii naukowych, ponad 100 oryginalnych prac naukowych oraz 80 prac popularnonaukowych. Głównym obiektem badań Profesora były rośliny zbożowe. Świadczy o tym duża liczba publikacji i referatów na konferencjach krajowych i zagranicznych. Prowadził też badania nad możliwością wprowadzenia do uprawy nowych gatunków zarówno z flory krajowej (wyka kaszubska, lędźwian siewny), jak i zagranicznej (ślazowiec pensylwański). Ślazowiec pensylwański został przez Profesora nie tylko sprowadzony, ale także introdukowany do warunków polskich. Opracował agrotechnikę i możliwości szerokiego wykorzystania tego gatunku, a o zakresie tych badań świadczyć może ponad 20 publikacji naukowych opublikowanych już na emeryturze. Po przejściu na emeryturę Profesor wciąż brał czynny udział w prowadzeniu badań, których wyniki były publikowane w czasopismach naukowych i prezentowane na kilku konferencjach, m.in. w Niemczech (2007), Szwecji (2009) i Stanach Zjednoczonych (2012). Swoją uwagę poświęcał szczególnie pracom zmierzającym do utrwalenia wielokwiatowości kłosek jarej formy żyta. Materiały dotyczące tych zagadnień zostały przez Profesora przekazane do dalszych badań Instytutowi Produkcji Roślinnej na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie.

Profesor Bolesław Styk miał duży udział w kształceniu i rozwoju kadr. Był promotorem ponad 150 prac magisterskich, trzech prac doktorskich oraz opiekunem naukowym czterech rozpraw habilitacyjnych. Był członkiem towarzystw naukowych (PTNA, LTN) oraz organizacji politycznych i społecznych. Został wyróżniony wieloma odznaczeniami, m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi (1964), Krzyżem Partyzanckim (1965), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1969), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1979), Odznaką „Zasłużony Pracownik Rolnictwa PRL” (1978), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1981), Medalem 40-lecia PRL (1984) oraz Brązowym, Srebrnym i Złotym Medalem za Zasługi Łowieckie (1972, 1977, 1986).

Profesor dr hab. Bolesław Styk odszedł od nas 14 września 2019 r. W naszej pamięci pozostanie jako wybitny specjalista, wychowawca wielu pokoleń studentów, a także mądry i szlachetny człowiek. Zapamiętamy go jako człowieka życzliwego, chętnie dzielącego się swoim doświadczeniem i wiedzą, a także wspaniałego, starszego kolegę, na którego wsparcie i pomoc zawsze można było liczyć.

Sukcesy sportowe studentów w roku akademickim 2020/2021

Drużyna piłki nożnej pod opieką trenera Marka Wawra
Fot. Archiwum SWFIS

Studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie konsekwentnie dbają o swoją kondycję fizyczną i biorą aktywny udział w sportowych zmaganiach zarówno na arenie województwa lubelskiego, jak i ogólnopolskiej. Mimo utrudnień związanych z pandemią COVID-19 wielu sportowców naszej uczelni odniosło znaczące sukcesy indywidualne i drużynowe. Od listopada 2020 r. do czerwca 2021 r. studenci UP brali udział w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego oraz Akademickich Mistrzostwach Polski w różnych dyscyplinach sportowych i zaprezentowali wysoki poziom swoich umiejętności.

Na wyróżnienie zasługują zawodnicy reprezentujący uczelnię w sportach siłowych, którzy od lat systematycznie startują w kolejnych edycjach wojewódzkich mistrzostw w dwuboju i trójboju siłowym, odnosząc duże sukcesy. Potwierdzeniem ich świetnej formy było zdobycie wielu medali indywidualnie, m.in. Alicja Lipka zajęła II miejsce w kat. do 60 kg, Patrycja Panasiuk I miejsce w kat. do 70 kg, Weronika Kawa II miejsce w kat. do 70 kg, Nina Stawska I miejsce w kat. powyżej 70 kg, Kinga Kuryło II miejsce w kat. powyżej 70 kg, Alicja Lipka I miejsce w kat. IPF (Międzynarodowa Federacja Trójboju Siłowego), Nina Stawska I miejsce w kat. IPF, Kamil Charkot II miejsce w kat. do 65 kg, Adrian Szymański III miejsce w kat. do 65 kg, Przemek Świeca II miejsce w kat. do 85 kg, Rafał Sarnecki II miejsce w kat. do 95 kg, Paweł Dawidziuk III miejsce w kat. powyżej 95 kg i Rafał Sarnecki III miejsce w kat. IPF. Natomiast drużynowo w klasyfikacji końcowej AMWL kobiety wywalczyły I, zaś mężczyźni II miejsce. Zawodnicy sekcji trójboju siłowego znakomicie zaprezentowali się także na tegorocznych Akademickich Mistrzostwach Polski w Katowicach, podczas których dziewczęta zajęły drużynowo I, a mężczyźni III miejsce wśród uczelni społeczno-przyrodniczych. Na uwagę

zasługują Nina Stawska, która zdobyła indywidualnie brązowy medal. W grupie dziewcząt sukcesy odniosły także Alicja Lipka, Patrycja Panasiuk, Weronika Kawa, Nina Stawska i Kinga Kuryło. Natomiast w zespole mężczyzn świetnie zaprezentowali się Kamil Charkot, Adrian Szymański, Przemysław Świeca, Rafał Sarnecki i Paweł Dawidziuk.

Godny uwagi sukces odniosła Paulina Kaweczka, startując w Integracyjnych Mistrzostwach Polski AZS w pływaniu i zdobywając trzy złote medale indywidualnie, oraz nasi siatkarze w składzie Maciej Włodarczyk i Tobiasz Kaniewski, którzy zwyciężyli w Akademickich Mistrzostwach Polski w Siatkówce Piłkowej w półfinale C, awansując do finału, gdzie wywalczyli złoty medal w typach uczelni społeczno-przyrodniczych oraz V miejsce w klasyfikacji generalnej. Warto podkreślić, że nasi siatkarze przegrali tylko jeden mecz w finałach mistrzostw, w których wystartowały 24 drużyny z całej Polski. To pierwszy taki sukces naszych zawodników w siatkówce piłkowej. Dobrze zaprezentowały się również dwie zawodniczki judo, Alicja Wójcik i Martyna Nolewajka, które na tegorocznych Akademickich Mistrzostwach Polski w Pile wywalczyły indywidualnie w klasyfikacji generalnej V i VII miejsce w swoich kategoriach wagowych.

Zawodnicy Uniwersytetu Przyrodniczego odnieśli sukces także w piłce nożnej. Udział drużyny mężczyzn w finałach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego na dużym boisku zakończył się zdobyciem tytułu mistrza. Skład zwycięskiej drużyny: Aleks Aftyka, Damian Iwanczuk, Mariusz Jaroszek, Bartek Koneczny, Jakub Krajewski, Dawid Krawiec, Kamil Leśniak, Łukasz Najda, Krzysztof Niedźwiedź, Jakub Nowak, Mateusz Obara, Jakub Rak, Matteo Russo, Hubert Sałamacha, Kacper Sidor, Bartek Sienkiewicz, Miłosz Szczepański, Sebastian Wrzesiński. Ponadto Łukasz Najda oraz Aleks Aftyka zostali najlepszymi strzelcami rozgrywek. Gratulacje należą się również sekcji dziewcząt, która w AMWL w futsalu zajęła II miejsce.

Nasi studenci rywalizowali także w mistrzostwach wojewódzkich w ergometrze wioślarskim, na których wywalczyli drużynowo I miejsce kobiet i II mężczyzn oraz zdobyli wiele medali indywidualnie, m.in. Rafał Szabat I miejsce waga open, Mikołaj Szczepan II miejsce waga open, Krystian Styrnik II miejsce waga lekka, Agnieszka Kapusta III miejsce waga lekka. Znakomicie zaprezentowała się na zawodach studentka pierwszego roku

dietetyki Dorota Moskowicz, która w AMWL wywalczyła złoty medal w wadze lekkiej, a następnie w AMP zdobyła indywidualnie brązowy medal w klasyfikacji generalnej mistrzostw i złoty medal w grupie uczelni społeczno-przyrodniczych. Cieszy także wynik Krystiana Sternika, który w AMP zdobył indywidualnie brązowy medal w typie uczelni społeczno-przyrodniczych.

Sportowa postawa studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zasługuje niewątpliwie na wyróżnienie. Mamy jednocześnie świadomość, że sukcesów byłoby więcej, gdyby nie fakt, iż wiele rozgrywek zostało odwołanych z powodu

pandemii. Sportowcy mają jednak naprawdę dużo powodów do satysfakcji. Pamiętajmy, że udział w zawodach poprzedzony jest zawsze dużym wysiłkiem podczas systematycznych treningów, odpowiednią dietą oraz ambicją i konsekwencją zawodnika, który często rezygnuje z wielu przyjemności, aby osiągnąć najwyższy poziom przygotowania sportowego. Warto wspierać naszych sportowców w ich dążeniach i marzeniach, bo są wspaniałą wizytówką naszej uczelni.

Gratulujemy i życzymy powodzenia w kolejnych zmaganiach sportowych.

Oprac. Grzegorz Niecypor

100 lat AZS

Dołącz do AZS UP Lublin!

Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zaprasza do udziału w życiu sportowym na naszej uczelni.

Studia to nie tylko nauka, działalność w AZS UP Lublin utwierdziła mnie w tym przekonaniu. Wstępując na samym początku studiów do sekcji sportowych (w moim przypadku piłki ręcznej oraz siatkówki), a w późniejszym czasie do zarządu Klubu Uczelnianego AZS UP, nie sądziłam, że kiedykolwiek stanę na jej czele.

AZS dał mi wiele możliwości, wiele wspaniałych wspomnień z udziału w zawodach, z organizacji wydarzeń, a co najważniejsze wielu znajomych zarówno z sekcji sportowych, jak i spośród działaczy KU AZS UP, którzy dzielą tę samą pasję do sportu.

Czym jest AZS?

AZS zrzesza studentów i zajmuje się organizacją imprez sportowych na naszym uniwersytecie, takich jak Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego, Akademickie Mistrzostwa Polski, na które zjeżdżają się zawodnicy z całej Polski, czy też wszelkiego rodzaju wydarzeń sportowych i nie tylko. Nabierając doświadczenia w działalności uczelnianej, uczestniczymy również w wielu eventach na terenie całego Lublina.

Współpracujemy z trenerami sekcji sportowych oraz pracownikami Centrum Kultury Fizycznej i Sportu, tak aby zawodnicy KU AZS UP Lublin mogli swobodnie trenować i rozwijać swoje pasje sportowe, a także brać udział w rywalizacji sportowej, reprezentując naszą uczelnię i osiągając wyznaczone cele.

Zrzeszamy nie tylko sportowców, lecz także aktywnych działaczy, którzy chcą poznać organizację zawodów od strony technicznej. Zapraszamy serdecznie do kontaktu z Klubem Uczelnianym AZS

UP Lublin oraz do aktywnego udziału w wydarzeniach sportowych. Oferujemy szerokie możliwości rozwoju w sferze sportowej, w zakresie umiejętności organizacji pracy, współpracy z innymi uczelniami, doskonalenia umiejętności personalnych oraz wystąpień publicznych.

Więcej na temat naszej działalności możecie znaleźć pod adresem <https://azs.up.lublin.pl/>. Zapraszamy wszystkich do śledzenia naszej strony na Facebook – AZS UP Lublin, gdzie można znaleźć bieżące informacje o zawodach, osiągnięciach naszych sportowców oraz o wydarzeniach, w jakich bierzemy udział.

Ważnym elementem naszej działalności jest nowoczesny obiekt sportowy – Centrum Kultury Fizycznej i Sportu UP Lublin, gdzie również mieści się nasze biuro (p. 323). Posiadamy świetną halę sportową, siłownię, salę fitness, cardio oraz pływalnię. Umożliwia to działalność wielu sekcji sportowych, takich jak piłka nożna, siatkówka, koszykówka, pływanie, trójbój siłowy, piłka ręczna, lekkoatletyka i wiele innych. Z pewnością każdy znajdzie coś dla siebie! Dołącz do AZS UP Lublin!

Agnieszka Kapusta, prezes KU AZS UP Lublin

Organizatorzy zawodów AZS UP
Fot. Bartłomiej Wójtowicz

Akademickie Mistrzostwa Polski
Fot. Bartłomiej Wójtowicz

O ewaluacji nauki w Olsztynie

Konferencja Prorektorów ds. Nauki Uczelni Przyrodniczych i Rolniczych w kadencji 2020–2024 odbyła się w dniach 29–30 czerwca 2021 r. na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Uczestniczył w niej dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. UP, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą.

Podczas spotkania rozmawiano o trudnościach związanych z najbliższą ewaluacją jakości działalności naukowej. Prof. Anna Zellma przekazała informacje o planach Komisji Ewaluacji Nauki. Odbyła się również dyskusja na temat finansów szkół

wyższych, którą rozpoczął prof. Mirosław Gornowicz, przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Finansowej KRUP. O stanie przygotowania systemów informatycznych do najbliższej ewaluacji powiedział Marek Michajłowicz, zastępca dyrektora ds. rozwoju oprogramowania Ośrodka Przetwarzania Informacji PIB. Z tematem realizacji zamówień publicznych w szkołach wyższych i związanych z tym problemach wystąpiła prof. Nina Smolińska, przewodnicząca Uniwersyteckiej Rady Doskonałości Naukowej UWM w Olsztynie.

Oprac. MJ. Fot. Janusz Pająk

Żywność w strategii Zielonego Ładu

Pod tym hasłem w dniach 1–2 lipca 2021 r. na Politechnice Gdańskiej odbyła się XLV Sesja Naukowa Komitetu Nauk o Żywności i Żywieniu PAN. Jej organizatorami były Komitet Nauk o Żywności i Żywieniu Polskiej Akademii Nauk, Katedra Chemii, Technologii i Biotechnologii Żywności, Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej oraz Polskie Towarzystwo Technologów Żywności – Oddział Gdański.

W konferencji uczestniczyło 20 osób z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zajmujących się badaniami nad żywnością.

Tematyka konferencji nawiązywała do strategii Unii Europejskiej określonej jako Europejski Zielony Ład, wyznaczającej

kierunki rozwoju gospodarki do 2030 r., w którym produkcja żywności odgrywa centralną rolę.

Podczas wykładów i komunikatów mówiono o kierunku rozwoju w przetwórstwie, bezpieczeństwie i toksykologii żywności, metodach oceny jej jakości, a także roli mikroorganizmów w żywności. Zajmowano się także nutrigenomiką, metaboliką oraz trendami w żywieniu człowieka, znaczeniem żywności w dobie zagrożeń epidemiologicznych i chemoprewencją niebezpiecznych chorób chronicznych.

Oprac. MJ

Pszczoty w ulu pokazowym
Przymiarka stroju pszczelarza

Fascynujący świat pszczół

W dniu 7 czerwca br. roku w Akademii Przedszkolaczka w Lublinie dr Łukasz Wójcik wraz z doktorantką Patrycją Skowronek zorganizowali oraz przeprowadzili warsztaty edukacyjne pt. „Fascynujący świat pszczół”.

Dzięki zaproszeniu przedszkola Łukasz Wójcik miał okazję zapoznać dzieci z podstawami biologii pszczoły miodnej i tematami związanymi z gospodarką pasieczną. Podopieczni przedszkola dowiedzieli się, jak funkcjonuje pszczoła rodzina oraz jak wygląda życie w ulu, w zależności od kasty i wieku owadów. Doktorantka Patrycja Skowronek dodatkowo podkreśliła rolę tych niezwykłych zapylaczy w środowisku i życiu człowieka. Na zajęciach, oprócz części teoretycznej, podopieczni przedszkola mogli obserwować żywe pszczoły w ulu pokazowym oraz przymierzyć strój ochronny używany przy pracach na pasiece.

Zajęcia zorganizowane zostały z inicjatywy Akademii Przedszkolaczka przy ul. Startowej w Lublinie w ramach projektu organizowanego przez przedszkole pt. „Zawody naszych rodziców” oraz w ramach działalności edukacyjnej prowadzonej przez Zakład Ekofizjologii Bezkręgowców i Biologii Eksperymentalnej pod kierownictwem dr hab. Anety Stracheckiej, prof. uczelni na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Patrycja Skowronek, Łukasz Wójcik

Fot. Udostępnione przez Akademię Przedszkolaczka

Dołącz do AZS UP Lublin! Czytaj tekst na str. 39

Fot. Bartłomiej Wójtowicz, Julia Dacka, Michał Piłat

Odnalezienie w sobie harmonii

Czytaj tekst na str. 33

B. Przywara
2019